

VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI

CENTRA PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE

ZA ROK 2015

BRATISLAVA, 2016

OBSAH

1. Identifikácia organizácie.....	3
2. Organizačná štruktúra.....	4
3. Úlohy organizácie.....	5
4. Vymáhanie výživného.....	9
5. Medzinárodné únosy detí a právo styku.....	25
6. Plnenie úloh sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine.....	31
7. Medzištátne osvojenia.....	41
8. Rozpočet organizácie.....	101
9. Národný projekt	106

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov: **Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže**

Sídlo: **Bratislava, Špitálska č. 8**

Rezort/zriaďovateľ: **Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR**

Riaditeľka a vedúca služobného úradu centra: **JUDr. Andrea Císarová**

Forma hospodárenia: **rozpočtová organizácia**

Kontakt: telefón: **02/2046 3208**

02/2046 3248

fax: **02/2046 3258**

e-mail: **cipc@cipc.gov.sk**

info@cipc.gov.sk

informácie: www.cipc.sk

2. ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA CENTRA

V Centre pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže (ďalej len „centrum“) prišiel do platnosti a účinnosti dňa 15. októbra 2013 nový organizačný poriadok a štruktúra. Na základe novej organizačnej štruktúry sa štátny zamestnanci delia do oddelení a referátov.

1, Medzinárodnoprávne oddelenie sa delí na:

Referát právnej pomoci kde sa zaoberajú agendou:

- a) vymáhania výživného,
- b) neoprávnených únosov a
- c) práve styku.

Referát medzištátnych osvojení

Referát sociálnej a psychologicko – poradenskej činnosti

2, Oddelenie podpornej činnosti sa delí na:

Referát ekonomiky

Referát sekretariátu

3. ÚLOHY CENTRA PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNU OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže sa aj v tomto roku zaoberalo a plnilo si úlohy v rámci medzinárodných dohôd a v intenciách Zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a mládeže (č.305/2005 Z.z.)ako aj Zákona o rodine (č 36/2005 Z.z.).

Centrum si tu plní úlohy, ktoré mu vyplývajú z Haagskeho dohovoru- dohovor o občianskoprávných aspektoch únosov detí ako aj nariadenia Brusel II. Nariadenie 2201/2003 ESo súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000)

Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí tzv. Haagsky Dohovor; súčasťou nášho právneho poriadku sa stal oznámením č. 119/2001 Z.z. –Dohovor o právomoci a rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa (uzavretý 1996) uverejnený v zbierke zákonov SR č- 344/2002 Z.z. Nariadenie Rady ES č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (Brusel IIbis.)

Základná filozofia Haagskeho dohovoru

Podľa Haagskeho dohovoru je protiprávnym konaním premiestnenie dieťaťa do niektorého zo zmluvných štátov alebo zadržanie dieťaťa v niektorom zo zmluvných štátov v prípade, ak tým došlo k porušeniu: opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, av čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu.

Opatrovnícke právo uvedené v písmo a) možno nadobudnúť viacerými spôsobmi, napr. priamo zo zákona, na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu.Cieľom Haagskeho dohovoru je obnovenie pôvodného stavu pred únosom dieťaťa. Podobne nariadenie Brusel IIbis. uvádza v článku 11 odseku 4, že súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13 písm. b Haagskeho dohovoru, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate.V každom prípade je treba zdôrazniť, že vždy sa musí každý

prípado posudzovať individuálne s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa, a preto aj dohovor upravuje prípady, kedy je možné odmietnuť návrat dieťaťa (čl. 13 Haagskeho Dohovoru).

Ďalšie zdroje rozhodnutí a judikatúr

V rámci problematiky medzinárodných únosov bola vytvorená internetová databáza (INCADAT), ktorá zhromažďuje kľúčové rozhodnutia súdov jednotlivých štátov vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva. V danej veci sa kreuje rozsiahla judikatúra, ktorá ovplyvňuje následné rozhodnutia súdov. Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže je ústredným orgánom. Významnú úlohu v konaní o návrat dieťaťa zohrávajú ústredné orgány, ktoré ustanovujú jednotlivé štáty, a ktoré pri plnení Dohovoru vzájomne spolupracujú. Ústredný orgán štátu, na území ktorého sa dieťa nachádza, je povinný prijať všetky opatrenia na dosiahnutie dobrovoľného návratu dieťaťa (čl. 10 Haagskeho dohovoru). Ak dohoda nie je možná a dôjde k súdnemu konaniu, justičné orgány musia konať bez zbytočného odkladu.

Ďalšou veľmi významnou úlohou centra je pomoc pri vymáhaní výživného pre maloletých v zmysle dohovoru o vymáhaní výživného. Centrum sa spravuje nariadením Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti

Centrum pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže plní úlohy v zmysle čl. 55 a 56 v zmysle Nariadenie Rady ES č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (Brusel IIbis.) V rámci tejto novej agendy Centrum iniciatívne chráni slovenských občanov tým, že vstupuje do konaní a žiada presun jurisdikcie v zmysle čl. 15 predmetného nariadenia.

Centrum si plní úlohy, ktoré mu vyplývajú z Dohovoru o medzištátnych osvojeniach a hlavne nastavuje nové podmienky pri adopciách detí zo Slovenska do iných zmluvných štátov. Dohovor o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach (ďalej len „dohovor o osvojeniach“) nadobudol platnosť pre Slovenskú republiku dňa 1.10.2001. Pri uplatňovaní dohovoru o osvojeniach sa dôsledne dodržiava princíp subsidiarity vyjadrený v článku 21 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa.

Centrum realizovalo Národný projekt Podpora Centra pre medzinárodno -právnú ochranu detí a mládeže s headlinom Iný kraj iný mrav.

Po vstupe Slovenska do schengenského priestoru v roku 2007 sa čoraz viac mladých ľudí a rodín sťahuje alebo plánuje vycestovať do zahraničia za prácou alebo lepším sociálnym systémom. Často však bez zreteľa na právne dôsledky. Potenciálnym dôsledkom nedostatočnej informovanosti a osvetu cieľových skupín (akými sú napr. rodiny, plnoleté fyzické osoby a i.) sú pochybenia, ktoré v najhorších prípadoch vyústia do trestného činu.

Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže (CIPC) sa zameriava predovšetkým na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci vo veciach vymáhania výživného, medzinárodných únosov detí a práva styku, medzištátnych osvojení a zároveň plní úlohy sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine. Od roku 2010 registruje narastajúcu náročnosť týchto prípadov, ako i trend počtu riešených vecí. Hlavným cieľom národného projektu je zvýšiť kvalitu poskytovania služieb CIPC, a to prostredníctvom jeho analytickej podpory, vzdelávaním zamestnancov a informačnou a mediálnou kampaňou zameranou na prevenciu a rozširovanie povedomia o aktivitách CIPC (napr. poskytovanie bezplatného právneho poradenstva a i.).

Projekt prispeje k skvalitneniu služieb poskytovaných CIPC a jeho výsledky budú mať dopad na cieľovú skupinu klientov (v konečnom dôsledku budú všetkým klientom poskytované kvalitnejšie služby). Po implementovaní projektu sa vďaka dokumentom vytvoreným v rámci analytickej podpory CIPC a vzdelávaniu zamestnancov, ako i realizácii medzinárodnej odbornej konferencie, očakáva zvýšenie efektívnosti postupov CIPC a spolupráce so všetkými relevantnými inštitúciami akými sú napr. ministerstvá, ambasády, úrady a i., ktoré aktívne vstupujú do riešenia daných problémov vo veciach výživného, únosov detí, ich repatriácií alebo adopcií a pod. K skvalitneniu služieb poskytovaných CIPC prispeje v značnej miere i tvorba a distribúcia informačných materiálov pre laickú a odbornú verejnosť. Dôsledkom realizácie informačnej a mediálnej kampane bude zvýšenie informovanosti a prevencia cieľovej skupiny (preventívne znižovanie rizika dopúšťania sa protiprávnej činnosti prostredníctvom zvýšenia právneho vedomia o rizikách ako i o oblastiach, na ktoré sa CIPC zameriava).

Cieľ projektu: Hlavným cieľom predkladaného Národného projektu je zvýšiť kvalitu poskytovania služieb CIPC. Projekt je orientovaný na analytickú podporu činností CIPC, vzdelávanie jeho zamestnancov a informačnú a mediálnu kampaň zameranú na prevenciu a rozširovanie povedomia o kompetenciách CIPC (predovšetkým poskytovania bezplatného právneho poradenstva v oblasti rodinného práva s cudzím prvkom, hlavne v oblasti výživného, starostlivosti o maloleté deti a v oblasti osvojenia a pod.).

Cieľovou skupinou projektu sú:

- deti, plnoleté fyzické osoby, rodiny, komunity, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pomoci v hmotnej núdzi a poskytované služby podľa osobitných zákonov,
- deti, plnoleté fyzické osoby, rodiny, komunity ohrozené sociálnym vylúčením, vylúčené alebo marginalizované,
- zamestnanci vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti sociálnej inklúzie vo verejnom aj v neverejnom sektore,
- zamestnanci inštitúcií verejnej správy,
- výskumné pracoviská, mimovládne neziskové organizácie, občianske združenia a partnerstvá.

Aktivity projektu:

PODPORA CENTRA PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE

Dĺžka realizácie: 02/2015 – 11/2015

Hlavný cieľ: zvýšiť kvalitu poskytovania služieb CIPC

Verím, že aj rok 2016 bude rokom kedy budeme môcť byť nápomocní ochraňovať tých najzraniteľnejších a to sú maloleté deti.

4.VYMÁHANIE VÝŽIVNÉHO

Výživné vo všeobecnosti

Vyživovacia povinnosť sa vo väčšine právnych poriadkov jednotlivých štátov odvodzuje z rodinnoprávneho vzťahu a z existujúcej povinnosti navzájom si pomáhať medzi subjektmi týchto vzťahov. Právne predpisy upravujúce tieto vzťahy vychádzajú zo skutočnosti, že subjekty vyživovacích vzťahov svoje povinnosti plnia predovšetkým dobrovoľne. Avšak v praxi sa často krát vyskytujú prípady, keď si tieto povinné subjekty svoju vyživovaciu povinnosť neplnia v rozsahu, ktorý im určuje zákon, alebo ju neplnia vôbec. Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „centrum“), ako ústredný orgán určený medzinárodnými právnymi predpismi na vymáhanie výživného vo vzťahu s cudzinou sa denne stretáva s mnohými prípadmi, keď povinné osoby si svoju vyživovaciu povinnosť neplnia z rôznych dôvodov, či už osobných, finančných, alebo len nepovažujú za potrebné podieľať sa na výživne svojich potomkov.

Ak ide o vyživovaciu povinnosť, v ktorej sa vyskytuje cudzí prvok, je určenie rozhodného práva a posúdenie právomoci justičných orgánov v týchto veciach významné z toho dôvodu, že pre oprávneného je dôležité nielen priznanie nároku ale najmä možnosť jeho vymoženia v zahraničí. Vyplýva to zo skutočnosti, že právne poriadky štátov odlišne upravujú rodinnoprávne pomery zakladajúce vyživovaciu povinnosť, predpoklady vzniku nároku oprávneného na výživné, zánik vyživovacej povinnosti, či možnosti priznania výživného za predchádzajúce obdobie. V rámci problematiky vymáhania výživného, keď sa oprávnená aj povinná strana nachádzajú na území Slovenska podobné situácie exekútori ani súdy riešiť nemusia, nakoľko celý proces počnúc určením, končiac vymáhaním výživného sa riadi právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Pre bližšiu špecifikáciu vymáhania výživného v Medzinárodnom práve súkromnom, je potrebné zadať kľúčový pojem, ktorý je predmetom vymáhania a tým je: **výživné**.

Právna úprava výživného neposkytuje presne definovaný pojem, ale z jeho funkcie vyplýva, že ide o zabezpečovanie a úhradu osobných potrieb medzi subjektmi, ktoré sú právnymi predpismi výslovne určené. Pojem výživné sa používa na vyjadrenie konkrétnych dávok plnenia si vyživovacej povinnosti, zatiaľ čo všeobecnejší pojem vyživovacia povinnosť označuje povinnosť plniť si na základe príslušných rodinných vzťahov založenú majetkovú povinnosť.

V prípade, že ide o vyživovaciu povinnosť, v ktorej sa objavuje cudzí prvok (povinný má obvyklý pobyt v inej krajine ako je obvyklý pobyt oprávneného), je určenie rozhodného práva a posúdenie právomoci súdov v týchto veciach významné z toho dôvodu, že pre oprávneného je dôležité nielen priznanie nároku, ale najmä možnosť jeho vymoženia v cudzine. Vzhľadom na funkciu, ktorú výživné plní je už dlhšie záujmom globálnej spoločnosti vytvoriť fungujúci mechanizmus pre úspešné vymoženie výživného zo zahraničia, a to formou medzinárodných dohôd, bilaterálnych, či multilaterálnych zmlúv medzi štátmi. Na tento účel bolo nutné zriadiť sieť fungujúcich ústredných orgánov, ktoré budú navzájom spolupracovať na medzinárodnej úrovni a prispievať tak k plneniu cieľu medzinárodných záväzkov, ktorým je v prvom rade úspešné vymoženie výživného.

V rámci súboru medzinárodných záväzkov, ktorými je Slovenská republika viazaná v oblasti vymáhania výživného s cezhraničnými prvkami, kde centrum plní funkciu ústredného orgánu je Dohovor o vymáhaní výživného v cudzine, tzv. Newyorský dohovor, prijatý na pôde OSN už v roku 1956. Neskôr boli v rámci Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného prijaté dva dohovory uľahčujúce uznanie a výkon rozhodnutí o výživnom. Jedným z nich je Dohovor z roku 1958 o uznávaní a vykonateľnosti rozhodnutí o vyživovacej povinnosti k deťom, a Dohovor o uznávaní a výkone rozhodnutí o vyživovacej povinnosti z roku 1973. Dohovor z roku 1973 v podstate nahrádza vo vzťahoch medzi členskými štátmi skorší Dohovor z roku 1958, no zároveň rozširuje rozsah svojej úpravy na rozhodnutia o vyživovacej povinnosti k deťom bez obmedzenia veku, o vyživovacej povinnosti vyplývajúcej z rodinných, manželských alebo švagrovských vzťahov.

Vzhľadom na skutočnosť, že vývoj spoločnosti napredoval aj v rodinných vzťahoch, bolo nutné právne predpisy aktualizovať a prijať nový moderný komplex noriem medzinárodného práva súkromného a medzinárodnej spolupráce v oblasti vyživovacej povinnosti, ktorého cieľom bolo postupné nahradenie existujúceho režimu. Konkrétne ide o Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 o vyživovacej povinnosti, Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny (Haag, 2007) a Protokol o rozhodnom práve pre vyživovaciú povinnosť (Haag, 2007).

Vymáhanie výživného v rámci krajín Európskej únie

V prípadoch vymáhania výživného v rámci krajín Európskej únie centrum poskytuje pomoc žiadateľom pri vymáhaní výživného od povinnej osoby v zahraničí. Podľa čl. 46 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009, centrum poskytuje pomoc oprávneným osobám, ktoré sú mladšie ako 21 rokov. Skôr ako centrum postúpi partnerskému orgánu v mieste pobytu povinnej osoby návrh na uznanie, vyhlásenie vykonateľnosti a výkon rozhodnutia súdu podľa spomínaného nariadenia, je potrebné pripraviť pre konanie nevyhnutné doklady. Centrum podáva žiadateľovi informácie o tom, aké doklady je nutné na konanie doložiť, kde o ne žiadať a pod. K návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti a následne na výkon rozhodnutia v zmysle uvedeného Nariadenia Rady (ES) je potrebné pripojiť nasledovné doklady:

- (1) **3x originál alebo osvedčenú fotokópiu rozhodnutia súdu o výživnoms vyznačenou doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti**. So žiadosťou o vyhotovenie rozhodnutí je potrebné obrátiť sa na okresný súd, ktorý rozhodnutie o vyživovacej povinnosti vydal. Rozhodnutie nie je potrebné prekladať.
- (2) **2x výpis z rozhodnutia vo veci vyživovacej povinnosti v súlade s prílohou I alebo II (podľa dátumu podania návrhu na vydanie rozhodnutia a samotné vydanie rozhodnutia – podstatný je dátum 18.06.2011 kedy Nariadenie vstúpilo do účinnosti) Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18.12.2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti v jazykukrajiny v ktorej sa nachádza povinná osoba**. So žiadosťou o vystavenie tohto výpisu je taktiež potrebné obrátiť sa na okresný súd, ktorý rozhodnutie o vyživovacej povinnosti vydal.

Aj napriek skutočnosti, že Nariadenie Rady (ES) 4/2009, ktoré sa uplatňuje od roku 2011 a zaväzuje slovenské súdy vyhotovovať vyššie uvedené výpisy pre žiadateľov. Centrum v rámci svojej činnosti častokrát naráža na prekážku, že súdy nesprávne vyplňajú tlačivá, nepoznajú problematiku vymáhania výživného zo zahraničia a pod. Vzhľadom na opakovanie daného problému na súdoch, centrum ponúka pre súdy, ktoré sa s danou problematikou stretávajú zriedkavo nasledujúce inštrukcie:

podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti

- tlačivá na nachádzajú **online** na web stránke:
https://e-justice.europa.eu/content_maintenance_obligations_forms-274-sk.do
- po kliknutí na uvedenú adresu, sa zobrazí zoznam tlačív: „Tlačivá (1 až 9)“, ktoré sú zároveň Prílohami I až IX k vyššie uvedenému nariadeniu.

Príloha I – vyplňa sa v prípade konaní začatých po 18.6.2011.

Príloha II – vyplňa sa, ak konanie začalo pred 18.6.2011 (t.j. návrh na začatie konania bol podaný pred/po danom rozhodnom dátume)

- kliknutím na vybrané tlačivo, sa formulár danej prílohy zobrazí v slovenskom jazyku
- vybrané tlačivo je potrebné vyplniť online, v jazyku štátu, do ktorého sa bude celé tlačivo prekladať na konci tlačiva – vid' ďalší bod
- na úplnom konci online tlačiva, je v možnosti „Preložiť tlačivo do“ potrebné vybrať a odkliknúť jazyk, do ktorého má byť tlačivo preložené; niektoré krajiny ponúkajú na výber viacero štátnych jazykov
- po vybratí jazyka, v ktorom chcete dokument vyhotoviť, je potrebné kliknúť na „Vytvoriť formát PDF“
- tlačivo sa **automaticky skonvertuje** do Vami **vybraného jazyka**
- vyplnený a skonvertovaný formulár je potrebné **vytlačiť, opatriť pečiatkou súdu a podpisom** a v **potrebnom počte vyhotovení** doručiť na adresu centra.
- počas vyplňania tlačiva, je možnosť si ho priebežne ukladať, kliknutím na tlačidlo „uložiť koncept“ a kedykoľvek sa k danej časti vrátiť.

(3) **vyčíslenie zročného výživného**, ktoré sa vyčísľuje v tabuľkách, ktoré poskytuje žiadateľom centrum. V týchto tabuľkách musí byť zrejme odkedy žiadateľ žiada výživné vymáhať, pričom najdôležitejší údaj pre výpočet dlhu je čiastka výživného, ktorú povinný už zaplatil, ako aj uvedenie samotnej dlžnej sumy, ktorá vychádza z právoplatných rozhodnutí, ktorými žiadateľ disponuje. Právnicki centra so žiadateľmi samotný výpočet často konzultujú, aby po postúpení návrhu do zahraničia nevznikli pochybnosti o opodstatnenosti vymáhanej pohľadávky.

Medzi potrebné dokumenty patrí aj plná moc žiadateľa, podmienky spolupráce, alebo samotná žiadosť obsahujúca všetky potrebné údaje. Vzory tlačív žiadateľa nájdú na internetovej stránke centra, www.cipc.sk, alebo ich žiadateľom posielajú referenti prostredníctvom emailu, či pošty.

(4) **podmienky spolupráce**, ktoré slúžia a záväzná dohoda žiadateľa s centrom, kde sú jasne špecifikované pravidlá spolupráce, aby v budúcnosti nevznikali komunikačné problémy. Medzi jednotlivé podmienky spolupráce patrí:

- žiadateľ je povinný oznámiť centru pobyt povinnej osoby, ako aj uskutočniť všetky potrebné kroky k jeho zisteniu. Centrum nedisponuje prostriedkami, ktorými by mohlo pátrať po pobyte osôb.
- žiadateľ je povinný informovať centrum o všetkých konaniach, ktoré prebiehajú na Slovensku alebo v zahraničí a ktoré by mohli mať vplyv na priebeh alebo výsledok konania, v ktorom ho zastupuje centrum.
- žiadateľ je povinný bezodkladne oznámiť centru všetky skutočnosti a zmeny skutočností, o ktorých sa dozvie a ktoré by mohli mať vplyv na konanie, v ktorom ho zastupuje centrum bez ohľadu na to, či sa vyskytnú na strane žiadateľa, dieťaťa alebo povinnej osoby v zahraničí.
- žiadateľ je povinný vopred informovať centrum o akýchkoľvek krokoch, ktoré hodlá uskutočniť vo veci, v ktorej ho zastupuje centrum.
- žiadateľ je povinný rešpektovať pokyny centra, týkajúce sa konania, v ktorom ho zastupuje centrum.
- žiadateľ je povinný rešpektovať, že konanie, v ktorom ho zastupuje centrum, prebieha podľa právneho poriadku štátu, v ktorom sa koná a centrum nemôže ovplyvňovať postup cudzích štátnych orgánov v konaní. Navyše medzinárodné dohovory, ktoré upravujú spoluprácu centrálnych orgánov v zahraničí stanovujú

na vybavovanie korešpondencie štvormesačnú lehotu. Až po uplynutí tejto lehoty je centrum oprávnené urgovať partnerský orgán v zahraničí.

- žiadateľ súhlasí so spracúvaním svojich osobných údajov na účel vymáhania výživného zo zahraničia.

V konaní o vymáhaní výživného zo zahraničia je žiadateľ povinný:

- pred podaním žiadosti do zahraničia pravdivo informovať centrum o výške dlhu na výživnom a v priebehu konania na požiadanie dlh aktualizovať. Žiadateľ zodpovedá za poskytnutie pravdivých informácií.
- po dovŕšení 16. roku dieťaťa každoročne, vždy do konca októbra daného školského roku, zaslať centru potvrdenie o návšteve školy dieťaťa pre príslušný školský rok (uvedené potvrdenie slúži ako doklad o trvaní vyživovacej povinnosti)
- bez zbytočného odkladu zaslať centru kópiu potvrdenia o ukončení štúdia dieťaťa
- písomne oznamovať centru všetky platby výživného, ktoré dostane od povinného priamo (nie prostredníctvom centra). Písomné oznámenie musí obsahovať dátum prijatia platby, jej výšku a menu, v ktorej bola platba doručená.
- rešpektovať, že centrum nie je schopné zaručiť, že vymáhanie výživného bude úspešné a výška platieb výživného sa v priebehu právneho zastúpenia nebude meniť. Tieto skutočnosti závisia predovšetkým od sociálnej situácie povinného, a tú centrum nemôže ovplyvniť.
- rešpektovať, že centrum nie je oprávnené prešetrovať majetkové pomery povinného
- rešpektovať, že platby výživného, ktoré povinný zašle na základe konania, v ktorom žiadateľa zastupuje centrum, budú zo zahraničia zasielané na účet centra. Z dôvodu zníženia bankových poplatkov ide o prevod hromadným príkazom. Centrum následne odošle platby výživného jednotlivým oprávneným.
- rešpektovať, že centrum vydáva potvrdenie na účely náhradného výživného až po uplynutí troch mesiacov odo dňa, keď centrum postúpi návrh na uznanie a výkon rozhodnutia spolu so všetkými dokladmi príslušnému orgánu do zahraničia
- centrum nezastupuje oprávnené osoby v trestnoprávnom konaní. Riešenie vecí podaním trestného oznámenia je v kompetencii oprávnených osôb, resp. ich zákonných zástupcov.

Zvyšné doklady sú konzultované priamo podľa konkrétneho prípadu a prípadných výnimiek jednotlivých krajín Európskej únie.

Po doručení všetkých potrebných dokumentov a formulárov je spracovaný návrh na vymáhanie výživného, ktorý následne centrum postúpi ústrednému orgánu v konkrétnej krajine podľa miesta kde sa nachádza povinná osoba.

Vymáhanie výživného mimo krajín Európskej únie

V prípadoch vymáhania výživného z krajín mimo Európskej únie centrum poskytuje bezplatnú právnu pomoc žiadateľom pri vymáhaní výživného podľa Dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine z 20.6.1956 (New York), Dohovoru o uznaní a vykonateľnosti rozhodnutia o vyživovacej povinnosti k deťom z 15.4.1958, Dohovoru o uznávaní a výkone rozhodnutí o vyživovacej povinnosti z 2.10.1973, na základe vzájomnosti (napr. USA, Austrália, niektoré provincie Kanady - Britská Kolumbia, Manitoba, Ontario, Alberta) alebo bilaterálnych zmlúv uzavretých medzi Slovenskou republikou a konkrétnym štátom.

Skôr ako centrum postúpi partnerskému orgánu v mieste pobytu povinnej osoby návrh na uznanie, vyhlásenie vykonateľnosti a výkon rozhodnutia súdu podľa Dohovoru, je potrebné pripraviť pre konanie nevyhnutné doklady. Tieto doklady sa môžu líšiť v spojitosti s konkrétnymi krajinami a preto sú tieto doklady konzultované priamo podľa konkrétneho prípadu a prípadných výnimiek krajín. Všetky doklady sa v zmysle Dohovoru prekladajú do jazyka krajiny kam sa návrh posielajú - t.j. kde sa povinný nachádza. V zásade sú však vyžadované minimálne:

- (1) **rovnopis rozhodnutia o výživnom** v plnom znení s odôvodnením, s doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti s vlastnoručným podpisom sudcu a okrúhlou pečiatkou súdu.

- (2) **potvrdenie súdu** o tom, že povinnej osobe boli včas a riadne doručené návrh na začatie konania, predvolanie na pojednávanie a rozsudok a potvrdenie o tom, že dieťaťu bolo v konaní priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a nákladov na zastupovanie

(3) ak bol odporcovi, ktorého pobyt nebol v konaní o určenie výživného známy ustanovený opatrovník v zmysle § 29 ods.2 zák. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, **uznesenie súdu o ustanovení opatrovníka**

(4) **odpis** rodného listu oprávneného dieťaťa

(5) **potvrdenie** obecného, mestského (v Bratislave a v Košiciach miestneho úradu) o tom, že dieťa žije trvale na území Slovenskej republiky a je v opatere matky/otca. U detí starších ako 15 rokov treba namiesto tohto potvrdenia predložiť potvrdenie o návšteve školy.

Odmena tlmočníka na vyhotovenie vyššie uvedených dokladov je hradená z prostriedkov súdu, pretože konania vo veciach vzájomnej vyživovacej povinnosti rodičov a detí sú oslobodené od súdnych poplatkov (§4 ods. 1 písm. h) zákona. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch).

Vymáhanie výživného pri neznámom pobyte povinnej osoby

Centrum môže poskytnúť bezplatnú právnu pomoc pri vymáhaní výživného na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu z krajín, ktoré pristúpili k medzinárodným dohovorom o vymáhaní výživného, prípadne sú členskou krajinou Európskej únie. Základným predpokladom pre úspešné vymáhanie výživného je aspoň známa krajina pobytu povinnej osoby. V prípade, že sa povinná osoba nachádza na území SR, centrum nemá pôsobnosť konať.

Ak je pobyt povinnej osoby neznámy, centrum vždy odporúča žiadateľom podať trestné oznámenie na povinnú osobu pre trestný čin zanedbania vyživovacej povinnosti (§ 207 Trestného zákona). Na základe potvrdenia o podanom trestnom oznámení sa môže centrum obrátiť na Národnú Ústredňu INTERPOL so žiadosťou o súčinnosť pri pátraní po pobyte povinnej osoby. Prípadne, ak je žiadateľovi známa aspoň krajina pobytu povinnej osoby, je potrebné centru túto skutočnosť oznámiť a následne môže centrum v zmysle osobitných opatrení Nariadenia Rady (ES) č. 4/09 požiadať ústredný orgán krajiny kde by sa domnele

mala povinná osoba nachádzať o preverenie tejto skutočnosti. Žiadateľom zároveň v prípade neznámeho pobytu povinnej osoby odporúčame informovať sa na príslušnom Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste bydliska ohľadom možnosti poberania náhradného výživného (podľa z.č. 201/2008 Z.z. o náhradnom výživnom). V prípade potreby vydania potvrdenia centra na tieto účely, je centrum Úradom práce plne súčinné.

Centrum každoročne, tak aj v roku 2015 riešilo aj množstvo nových prípadov žiadostí o vymáhanie výživného od povinných osôb neznámeho pobytu.

Vymáhanie výživného v číslach

V priebehu roku 2015 centrum aktívne riešilo **2632** prípadov vymáhania výživného v cudzine, z ktorých k 31.12.2015 zostalo aktívnych **2217** prípadov. Dané číslo predstavuje sumár spisov, v ktorých už bol postúpený návrh na výkon rozhodnutia do zahraničia (CM-červené), alebo prijaté žiadosti na výkon rozhodnutia zo zahraničia (CM- modré), ako aj prípady súvisiace s budúcim vymáhaním výživného v cudzine / príprava dokladov vo veciach výživného, právne poradenstvo, súčinnosť pri pátraní po pobyte / (skratka SP).

Uvedený počet aktívnych prípadov vyjadruje výlučne spisy, s ktorými právnicki centra pracujú následne v priemere 10-15 rokov, v súlade s ustanoveniami zákona č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov /ďalej len „Zákon o rodine“, až do doby, pokiaľ dieťa nie je schopné samo sa živiť /§62 ods. 1 Zákona o rodine/. Postupy pri vymáhaní výživného sú viazané okrem medzinárodných dohovorov aj právnymi aktmi ES/EÚ, ako aj vnútroštátnym právom žiadajúceho a dožiadaného štátu.

Z vyššie uvedených prípadov bolo v roku 2015 uzavretých celkovo **415** spisov, z toho 181 CM spisov a 234 ukončených SP konaní.

V rámci svojej pôsobnosti v oblasti vymáhania výživného, centrum zabezpečuje tiež výkon cudzích rozhodnutí v rámci exekučného konania v SR, ako aj kontrolu takýchto rozhodnutí.

Centrum taktiež realizuje prevod vymožených platieb výživného od povinných osôb z cudziny oprávneným v SR a tiež vykonáva prevody platieb do cudziny. V roku 2015 bolo transferovaných v prepočte celkom **693882,5€**. Zo SR do cudziny bolo transferovaných **78957,70€**a z cudziny do SR **614924,77 €**.

Prehľad transferovaných platieb výživného zo SR do cudziny za rok 2015

Česko	56584,40
Maďarsko	1414,56
Nemecko	1100,00
Poľsko	9203,04
Rakúsko	7815,98
Švajčiarsko	1448,72
Ukrajina	1175,00
Lotyšsko	216,00
Spolu	78957,70

Prehľad transferovaných platieb výživného z cudziny do SR za rok 2015

Austrália	4658,78
Belgicko	1039,25
Bulharsko	4440,65
Česko	267997,78
Dánsko	1041,98
Estónsko	1257,00
Francúzsko	10850,00
Holandsko	19768,26
Kanada	9681,21
Maďarsko	4108,63
Nemecko	73864,41
Nórsko	4563,29
Poľsko	9219,82
Portugalsko	2700,00
Rakúsko	31971,53
Slovinsko	513,47
Španielsko	1662,15
Švajčiarsko	69627,98
Švédsko	296,08
Taliansko	1400,00
Turecko	480,00
Ukrajina	295,00
USA	47040,37
Veľká Británia	46447,13
Spolu	614924,77

Výkon rozhodnutia v SR je výlučne v kompetencii exekútorov. Podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov /Exekučný poriadok/ je navrhovateľ v prípade neúspešnej exekúcie povinný uhradiť trovy exekúcie exekútorovi. Centrum prešetruje situáciu povinného s obvyklým pobytom na území SR ešte pred postúpením návrhu na vykonanie exekúcie exekútorovi, čím sa snaží o minimalizovanie počtu neúspešných návrhov a následne, neúspešných exekúcií. Pri prešetrovaní sociálnej situácie povinných osôb centrum spolupracuje s Registrom obyvateľov SR, úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Sociálnou poisťovňou, samosprávou a zamestnávateľskými subjektmi, dodržiavajúc ustanovenia zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

CELKOVÝ POČET KONANÍ
s postúpeným návrhom do zahraničia/prijatým zo zahraničia k 31.12.2015

štát	postúpené dozahr.	prijaté zo zahraničia	spolu
Alžírsko	1	0	1
Austrália	5	0	5
Bosna a Hercegovina	2	0	2
Belgicko	6	2	8
Brazília	2	0	2
Brunei	1	0	1
Bulharsko	5	0	5
Cyprus	13	1	14
Čierna Hora	1	0	1
Česko	782	238	1020
Dánsko	1	0	1
Ekvádor	1	0	1
Estónsko	1	0	1
Filipíny	1	0	1
Fínsko	2	0	2
Francúzsko	24	0	24
Grécko	19	0	19
Holandsko	13	0	13
Izrael	3	0	3
Chorvátsko	16	1	17
Írsko	21	3	24
Kosovo	4	0	4
Kanada	11	3	14
Lotyšsko	0	1	1
Lichtejštajnsko	1	0	1
Macedónia	8	0	8
Maďarsko	46	16	62
Nemecko	139	6	145
Nórsko	2	0	2
Nový Zéland	1	0	1
Poľsko	34	35	69
Portugalsko	3	0	3
Rakúsko	102	39	141
Rumunsko	9	0	9
Slovinsko	3	1	4
Srbsko	19	1	20
Španielsko	32	1	33
Švajčiarsko	55	5	60
Švédsko	9	1	10
Taliansko	69	0	69
Tunis	4	0	4
Turecko	10	0	10
Ukrajina	10	6	16
USA	65	7	72
Veľká Británia	176	4	180
Spolu	1732	371	2103

POČET KONANÍ
s postúpeným návrhom do zahraničia / prijatým zo zahraničia za rok 2015

štát	postúpené do zahraničia	prijaté zo zahraničia	spolu
Austrália	1	0	1
Belgicko	1	0	1
Cyprus	1	0	1
Česko	95	24	119
Francúzsko	3	0	3
Grécko	1	0	1
Holandsko	4	0	4
Chorvátsko	4	1	5
Írsko	3	1	4
Kanada	2	0	2
Lotyšsko	0	1	1
Macedónia	1	0	1
Maďarsko	6	1	7
Nemecko	21	2	23
Poľsko	6	4	10
Portugalsko	2	0	2
Rakúsko	15	9	24
Rumunsko	4	0	4
Slovínsko	1	0	2
Španielsko	1	1	3
Švajčiarsko	9	0	9
Švédsko	3	0	3
Taliansko	7	0	7
Turecko	3	0	3
Ukrajina	0	1	1
USA	8	1	9
Veľká Británia	36	1	37
Spolu	238	47	285

POČET KONANÍ

v štádiu prípravy dokladov k návrhu, poskytovania právneho poradenstva, súčinnosti pri pátraní po pobyte a v prípadoch krajín ktoré nie sú členskou krajinou Európskej únie aneprístupili k medzinárodným Dohovorom za rok 2015

štát	postúpené do zahraničia	prijaté zo zahraničia	spolu
Bahrajn	1	0	1
Belgicko	1	0	1
Cyprus	1	0	1
Česko	49	6	55
Dánsko	1	0	1
Egypt	3	1	4
Filipíny	1	0	1
Francúzsko	6	0	6
Holandsko	1	0	1
Irak	1	0	1
Írsko	5	0	5
Island	0	1	1
Izrael	2	0	2
JAR	1	0	1
Kanada	1	0	1
Kosovo	1	0	1
Kuwajt	1	0	1
Maďarsko	2	0	2
Mexiko	1	0	1
Nemecko	5	4	9
Nórsko	2	0	2
Omán	0	1	1
Poľsko	0	2	2
Portugalsko	1	0	1
Rakúsko	16	1	17
Slovinsko	1	0	1
Srbsko	1	0	1
Sýria	1	0	1
Šalam. ostrovy	1	0	1
Španielsko	1	0	1
Švajčiarsko	2	0	2
Taliansko	7	0	7
Tunis	1	0	1
USA	1	0	1
Veľká Británia	19	1	20
XY	12	0	12
Spolu	150	17	167

Hlavná náplň centra spočíva vo vymáhaní výživného. Ako jedno z nosných činností centra predstavuje práve poskytovanie bezplatnej právnej pomoci a súčinnosti pri vymáhaní výživného zo zahraničia alebo do zahraničia. Aj z uvedených tabuliek vyplýva, že najviac prípadov eviduje centrum s Českou republikou, ktorý je jeden z hlavných a najdôležitejších partnerský orgánov v zahraničí.

Úloha centra vo vymáhaní výživného má jasnú stúpajúcu tendenciu. Tento trend súvisí s voľným pohybom občanov tak v rámci EÚ, ako aj v širšom medzinárodnom priestore, ako aj so stálym širším povedomím o možnosti vymáhania výživného prostredníctvom centra medzi občanmi SR.

5.MEDZINÁRODNÉ ÚNOSY DETÍ A PRÁVO STYKU

V oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom, resp. jeho účinného výkonu sa postupuje podľa:

- Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí /ďalej len Dohovor o únosoch/ a
- Nariadenia Rady (ES) 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 /ďalej len Nariadenie č. 2201/2003/.

Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak:

- je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním a
- v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo k zadržaniu

O neoprávnenom premiestnení dieťaťa alebo zadržaní dieťaťa hovoríme v prípade, ak prišlo k premiestneniu dieťaťa z krajiny jeho obvyklého pobytu alebo jeho zadržaniu v krajine, ktorá nie je krajinou jeho obvyklého pobytu bez súhlasu druhého rodiča (ak má aktívne opatrovnícke práva a povinnosti). Musí sa však vždy jednať o zmluvný štát Dohovoru o únosoch. Hraničným vekom na podanie žiadosti o návrat je 16. rok veku maloletého dieťaťa. Centrum rieši žiadosti o návrat maloletých detí, ktoré boli neoprávnené premiestnené alebo neoprávnené zadržané na území SR alebo na území zmluvného štátu Dohovoru o únosoch.

Krajinu obvyklého pobytu dieťaťa môžeme vo všeobecnosti chápať ako krajinu, v ktorej dieťa dlhodobo žije, v ktorej má svoje zázemie, rodinu, navštevuje v danej krajine predškolské alebo školské zariadenie, teda krajina, ku ktorej ho viažu určité väzby. V prípadoch neoprávneného premiestnenia a zadržania maloletého dieťaťa nie je podstatná jeho štátna príslušnosť, kde sa dieťa narodilo alebo kde je prihlásené k trvalému pobytu, ale obvyklý pobyt dieťaťa. O tom, kde je miesto obvyklého pobytu maloletého dieťaťa môže rozhodnúť len súd a to v konaní o návrat.

V rámci práva styku rodiča s maloletými deťmi centrum ako ústredný orgán spolupracuje s ústrednými orgánmi cudzích štátov, aby podporili nerušený výkon práva styku a dodržiavanie podmienok, ktorými môže byť výkon tohto práva podmienený. V prípadoch týkajúcich sa úpravy styku centrum rieši prípady, kedy sa dieťa, ktoré je predmetom úpravy práva styku nachádza na území SR alebo na území zmluvného štátu Dohovoru o únosoch, vrátane Nariadenia č. 2201/2003. Žiadateľ nachádzajúci sa na území SR alebo ústredný orgán (ak sa žiadateľ nachádza na území daného zmluvného štátu Dohovoru o únosoch, vrátane Nariadenia č. 2201/2003) môže žiadať o účinný výkon práva styku s maloletým dieťaťom na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, o zmenu úpravy práva styku s maloletým dieťaťom alebo o úpravu práva styku s maloletým dieťaťom.

Nariadenie č. 2201/2003 výrazným spôsobom doplnilo Dohovor o únosoch a to sprísnením podmienok v rámci členských štátov EÚ (okrem Dánska). Účelom prijatia tohto nariadenia bolo, aby jednotlivé krajiny zabezpečili čo najrýchlejší návrat neoprávneného dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu a ochrániť tak dieťa pred škodlivými účinkami neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. Nariadenie dopĺňa a sprísňuje viaceré ustanovenia Dohovoru v podmienkach EÚ, a tak podstatným spôsobom deklaruje dôležitosť konaní o nariadení návratu.

Činnosť centra v oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom, resp. jeho účinného výkonu

K 31.12.2015 bolo v centre riešených 287 prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa a práva styku rodiča s dieťaťom. Z uvedeného počtu bolo uzavretých 125 spisov. Konkrétne 110 spisov vo veci neoprávneného premiestnenia resp. zadržania a 15 spisov vo veci úpravy práva styku. Nových zaregistrovaných spisov v roku 2015 bolo 162. Z uvedeného počtu bolo 143 únosových vecí a 19 konaní vo veci úpravy práva styku.

V porovnaní s rokom 2014 majú nové prípady neoprávneného premiestnenia alebo zadržania stúpajúcu tendenciu. V roku 2015 centrum zaregistrovalo nárast žiadostí o pomoc pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní maloletého dieťaťa a to v počte 60 nových prípadov. Prípady týkajúce sa práva styku majú taktiež stúpajúcu tendenciu. Rovnako tak registrovanie nových žiadostí počas prvých mesiacov roka 2016 nasvedčuje tomu, že tento trend bude pokračovať.

Z celkového počtu 60 nových prípadov neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa za rok 2015 tvorilo 27 prípadov neoprávneného premiestnenia detí zo SR do zmluvného štátu Dohovoru o únosoch a 33 prípadov neoprávneného premiestnenia detí zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch na územie SR.

Za rok 2015 zaregistrovalo centrum 7 nových žiadostí týkajúcich sa úpravy práva styku rodiča s dieťaťom. Z týchto konaní 3 spadali pod situáciu, keď je dieťa na území SR a žiadateľ je zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch a 4 prípady, keď dieťa je v niektorom zo zmluvných štátov Dohovoru o únosoch a žiadateľ sa nachádza na území SR.

Prioritou pri riešení neoprávneného premiestnenia alebo zadržania dieťaťa, ale takisto aj pri riešení účinného výkonu, zmeny a určenia práva styku k maloletému dieťaťu je pre centrum najmä snaha o zmierlivé riešenie každého jednotlivého prípadu. Zmierlivé riešenie vecí sa uskutočňuje predovšetkým formou mediácie s rodičmi dieťaťa v priestoroch centra za predpokladu, že rodičia dieťaťa prejavia o takúto formu záujem. Centrum preferuje túto formu riešenia prípadu a rodičom ju odporúča vždy a v každom novom zaregistrovanom prípade, za predpokladu, že to okolnosti na strane rodičov umožňujú. Mediácia je pre rodičov finančne aj časovo menej náročná, a najmä sa najmenej dotýka maloletého dieťaťa. V roku 2016 sa centru podarilo zabezpečiť formu mediácie, teda stretnutie oboch rodičov za účasti pracovníkov

centra a komunikáciu za účelom dosiahnutia vzájomnej dohody bez súdneho konania v 11 prípadoch.

Centrum dbá v oblasti neoprávneného premiestnenia alebo zadržania taktiež na dôraznú prevenciu, predovšetkým prostredníctvom webovej stránky centra, informáciami v médiách, tlačenými informáciami pre verejnosť, ako aj formou právneho poradenstva, ktoré poskytujú právnici centra telefonicky, emailom a osobne. Rovnako tak centrum vyvíja aktivity zamerané na šírenie osvetu a zlepšovanie informovanosti o povahe a účelu týchto konaní.

Z hľadiska zlepšenia informovanosti odbornej verejnosti vo veciach týkajúcich sa Dohovoru o únosoch centrum rozvíjalo spoluprácu s mnohými inštitúciami na území SR, predovšetkým so súdmi Slovenskej republiky a úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ale aj s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a jednotlivými ZÚ SR v zahraničí ako aj s Ministerstvom vnútra SR a Ministerstvom spravodlivosti SR.

Centrum sa rodičovským únosom venuje aj v súvislosti s organizovaním medzinárodných konferencií zameraných na túto problematiku. Už tretí ročník konferencie, ktorá sa konala 15.- 16. októbra 2015, zorganizovalo centrum pod záštitou prezidenta SR, ministra práce sociálnych vecí a rodiny SR a ministra spravodlivosti SR. Slovenskí a zahraniční sudcovia, ako aj iní medzinárodní a vnútroštátni odborníci diskutovali na konferencii o problematike medzinárodných rodičovských únosov a vzájomne si vymieňali cenné skúsenosti nadobudnuté počas výkonu ich činnosti a rozhodovacej praxe. Tretí ročník konferencie o medzinárodných únosoch detí opätovne poukázal na potrebu riešenia mnohých otázok, ktoré súvisia s rodinami a ich deťmi v kontexte medzinárodných vzťahov a úspešne nadviazal na svojho predchodcu z minulého roka. Jednou z nich je okrem potreby zintenzívnenia medzinárodnej komunikácie, ku ktorej významne prispela aj samotná konferencia, aj obohatenie poznatkov z rôznych krajín a ich aplikácie Dohovoru či už z pozície ústredných orgánov alebo sudcov. Pozitívny dopad pre zainteresované subjekty možno vidieť práve v zaujímavom porovnaní v čom sa obohatilo poznanie problematiky a postupy zúčastnených subjektov, či už súdov, ústredných orgánov alebo iných štátnych orgánov zapojených do problematiky. V organizovaní konferencií zameraných na túto problematiku plánuje centrum pokračovať aj do budúcnosti.

Keďže centrum nemá pôsobnosť pri riešení prípadov neoprávneného premiestnenia detí do iných ako zmluvných štátov Dohovoru o únosoch, centrum poskytovalo právne poradenstvo aj v spolupráci so zastupiteľskými úradmi SR a Ministerstvom zahraničných vecí Slovenskej republiky. Ako skúsenosti a štatistické údaje ukazujú, predpokladá sa nárast počtu prípadov medzinárodných únosov detí a žiadostí o právo styku rodiča s dieťaťom prostredníctvom centra aj v budúcnosti.

Prehľad nových konaní o neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní dieťaťa
zaregistrovaných v roku 2015

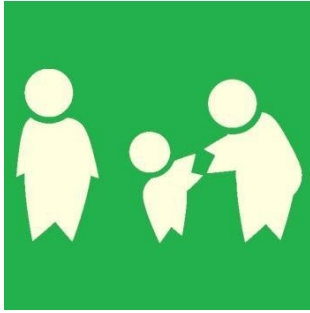
Štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	spolu
Arabské Emiráty	1		1				1
Cyprus					1	1	1
Česko				4	11	15	15
Čína	1		1				1
Ekvádor					1	1	1
Estónsko					1	1	1
Francúzsko					1	1	1
Írsko				1		1	1
Kuba				1		1	1
Litva					1	1	1
Maďarsko				1	1	2	2
Mexiko				1		1	1
Monaco				1		1	1
Nemecko	1	1	2	7		7	9
Rakúsko	1		1				1
Rusko				1		1	1
Španielsko		1	1	1	2	3	4
Švajčiarsko					1	1	1
Taliansko				1		1	1
USA				1	1	2	2
Veľká Británia	1	3	4	2	7	9	13
Spolu	5	5	10	22	28	50	60

Počet konaní o práve styku rodiča s dieťaťom za rok 2015

štát	uzavreté / U			aktuálne / A			A + U
	modré	červené	spolu	modré	červené	spolu	spolu
Cyprus					1	1	1
Nemecko					1	1	1
Rakúsko				2		2	2
Švajčiarsko				1		1	1
Veľká Británia		1	1	1		1	2
Spolu		1	1	4	2	6	7

modré konania – dieťa bolo neoprávnene premiestnené zo SR do zmluvného štátu Dohovoru o únosoch

červené konania – dieťa bolo neoprávnene premiestnené zo zmluvného štátu Dohovoru o únosoch do SR

6. PLNENIE ÚLOH SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY DETÍ VO VZŤAHU K CUDZINE

Dňa 1.3.2005 pre Slovenskú republiku nadobudlo účinnosť **Nariadenie Rady (ES) č.2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č.1347/2000 /ďalej len „Nariadenie 2201/2003“/.**

Nariadenie 2201/2003 sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch Európskej Únie, s výnimkou Dánska, je priamo vykonateľné a aplikovateľné na ich území a má prednosť pred vnútroštátnym právnym poriadkom. V zmysle článku 53 Nariadenia 2201/2003 je povinnosťou členských štátov Európskej Únie, ktoré sú ním viazané, aby určili jeden alebo niekoľko ústredných orgánov na pomoc pri uplatnení Nariadenia 2201/2003.

Jednou z oblastí pôsobnosti centra je plnenie úloh sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine. Tieto úlohy plní centrum ako ústredný orgán Slovenskej republiky podľa **článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003.**

Centrum plní úlohu ústredného orgánu Slovenskej republiky podľa článku 55 písm. d) a s ním súvisiacim článkom 56 Nariadenia 2201/2003 od 1.júna 2011. Funkciu ústredného orgánu Slovenskej republiky plnilo do 31. mája 2011 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Pôsobnosť centra v zmysle vyššie uvedených ustanovení môže byť rozdelená do dvoch základných oblastí:

Spolupráca do veciach rodičovských práv a povinností

V súlade s článkom 55 Nariadenia 2201/2003 majú ústredné orgány členských štátov Európskej Únie na základe žiadosti nositeľa rodičovských práv a povinností alebo na základe žiadosti ústredného orgánu iného členského štátu Európskej Únie navzájom spolupracovať za účelom dosiahnutia cieľov Nariadenia 2201/2003.

Na tento účel majú ústredné orgány prijať všetky potrebné kroky, priamo alebo prostredníctvom verejných orgánov alebo iných inštitúcií, v súlade s právnymi predpismi tohto členského štátu, ktoré sa týkajú ochrany osobných údajov, na:

a) zhromažďovanie a výmenu informácií:

i) o situácii dieťaťa;

ii) o všetkých začatých konaniach; alebo

iii) o prijatých rozhodnutiach, ktoré sa týkajú dieťaťa;

b) poskytovanie informácií a pomoc nositeľom rodičovských práv a povinností, ktorí sa snažia o uznanie a výkon rozhodnutí na ich území, najmä tých, ktoré sa týkajú práva styku a návratu dieťaťa;

d) poskytovanie informácií a pomoci, ktorú súdy potrebujú na účely uplatňovania článku 56, a

e) uľahčenie dosiahnutia dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností mediáciou alebo inými metódami a uľahčenie cezhraničnej spolupráce na tento účel.

V zmysle článku 57 Nariadenia 2201/2003 môže nositeľ rodičovských práv a povinností požiadať ústredný orgán členského štátu svojho obvyklého pobytu alebo ústredný orgán členského štátu, kde má dieťa obvyklý pobyt alebo kde sa dieťa nachádza o poskytnutie pomoci podľa článku 55 Nariadenia 2201/2003.

Umiestnenie dieťaťa v inom členskom štáte Európskej Únie

V súlade s článkom 56 Nariadenia 2201/2003 plní centrum úlohy ústredného orgánu Slovenskej republiky v prípade ak súd na území jedného členského štátu, ktorý má právomoc konať a rozhodovať vo veci zvažuje umiestnenie maloletého dieťaťa do zariadenia starostlivosti o dieťa alebo do pestúnskej starostlivosti na území druhého členského štátu (Slovenskej republiky).

Konajúci súd sa má pred vydaním rozhodnutia najprv poradiť s príslušným ústredným orgánom o možnosti a vhodnosti umiestnenia maloletého dieťaťa do náhradnej starostlivosti na území tohto druhého členského štátu. Rozsudok o takomto umiestnení maloletého dieťaťa možno vydať v žiadajúcom štáte iba vtedy, ak príslušný orgán dožiadaného štátu vyjadril súhlas s takýmto umiestnením.

Kompetentným orgánom na vydanie súhlasu s umiestnením maloletého dieťaťa na území Slovenskej republiky je centrum. Centrum môže udeliť súhlas výlučne na základe vyjadrenia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.

Samotnému vyjadreniu Ústredia práce, sociálnych vecí k vhodnosti a možnosti umiestnenia maloletého dieťaťa do zariadenia starostlivosti na území Slovenskej republiky predchádza vykonanie potrebného sociálneho šetrenia a preverenie prípadných rodinných príslušníkov, ktorí by boli ochotní a schopní prevziať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. V prípade, ak Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny dospeje k záveru, že maloleté dieťa nemá na území Slovenskej republiky vhodných rodinných príslušníkov, môže navrhnúť jeho umiestnenia do konkrétneho zariadenia starostlivosti o dieťa.

Činnosť Centra ako ústredného orgánu Slovenskej republiky podľa článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003

V lete roku 2012 centrum naštartovalo proces aktívnej ochrany záujmov maloletých detí, občanov Slovenskej republiky, ktoré sa v cudzine ocitli bez starostlivosti svojich zákonných zástupcov, rodičov.

Ku každému jednému prípadu, ktorý centrum eviduje podľa článku 55 písm. a), b), d) a e) a článku 56 Nariadenia 2201/2003 pristupuje individuálne a proaktívne s ohľadom na najlepší záujem maloletých detí.

Centrum rieši rovnako starostlivo všetky prípady spadajúce do predmetnej agendy v záujme zabezpečenia ochrany záujmov maloletých detí. V týchto spisoch centrum v rámci svojich možností naštartovalo aktívnu komunikáciu s príslušnými orgánmi (prevažne zahraničnými) za účelom získania čo najpodrobnejších informácií o stave konania. V závislosti od konkrétnej situácie centrum starostlivo zvažuje v každom jednotlivom prípade ďalší postup a podniká všetky potrebné kroky v záujme zabezpečenia ochrany záujmov maloletých detí.

Centrum vo viacerých prípadoch požiadalo príslušné súdy najmä v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska o povolenie intervencie do konania v najlepšom záujme maloletých detí. Rozhodnutie o takejto žiadosti centra patrí do výlučnej kompetencie konkrétneho súdu v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktorý rozhoduje nezávisle a nestranne s dôrazom na najlepší záujem maloletých detí. Centrum nemôže zasahovať do nezávislosti súdnictva a rozhodnutie súdu akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť.

Po schválení prvej žiadosti centra o povolenie intervencie do súdneho konania v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska začalo centrum aktívne vstupovať aj do ďalších súdnych konaní v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska a osobne sa zúčastnilo niekoľkých pojednávaní pred príslušným súdom, prípadne bolo prítomné prostredníctvom telefonického hovoru. V priebehu telefonických pojednávaní centrum komunikovalo priamo s príslušným sudcom a poskytlo všetky potrebné vysvetlenia a informácie, ktoré boli nevyhnutné na objasnenie situácie a viedli k rozhodnutiu príslušného súdu o repatriácii našich maloletých detí, štátnych občanov na územie Slovenskej republiky.

Centrum svojím proaktívnym konaním prispelo k repatriácii, t.j. premiestneniu viacerých maloletých detí k ich umiestneniu do náhradnej starostlivosti na území Slovenskej republiky. Niektoré z týchto maloletých detí boli rozhodnutím príslušného súdu zverené do náhradnej osobnej starostlivosti v rámci svojej biologickej rodiny, iné boli dočasne umiestnené do detského domova na území SR a o ich ďalšom osude rozhodovali príslušné slovenské súdy.

V súčasnosti je zabezpečená promptná komunikácia so súdmi, sociálnymi úradmi a inými orgánmi v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré rešpektujú centrum ako svojho rovnocenného partnera na komunikáciu. Týmto spôsobom je zaistená rýchlejšia a efektívnejšia výmena informácií, ktorá je nevyhnutná pre urýchlené vybavovanie týchto citlivých prípadov týkajúcich sa maloletých detí žijúcich v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré sa z rozličných dôvodov ocitli bez starostlivosti svojich zákonných zástupcov.

Centrum zároveň aktívne spolupracuje s príbuznými maloletých detí žijúcimi na území Slovenskej republiky, poskytuje im podporu, poradenstvo a aktuálne informácie o prebiehajúcich konaniach ako aj o možnostiach riešenia vzniknutej situácie.

Centrum sa v rámci svojich kompetencií snaží vnímať každý prípad komplexne a za každých okolností kladie dôraz na najlepší záujem maloletých detí, ktorý by mal byť aj smerodajným kritériom pri rozhodovaní súdov o ich budúcom živote.

Centrum koná vo všetkých prípadoch aktívne, musí však rešpektovať samostatnosť a nezávislosť rozhodovania súdov Slovenskej republiky či inej krajiny, nakoľko centrum nemá rozhodovaciu právomoc. Centrum však v rámci aktívneho prístupu, najmä vo vzťahu ku krajinám, ktoré odoberajú slovenské deti v zahraničí (najmä so zreteľom na Spojené kráľovstvo) využíva na účel hájenia záujmu dieťaťa podania na súd – medzi iným aj intervencie v konaniach ako vedľajší účastník.

Od roku 2012 vo veciach týkajúcich sa starostlivosti detí centrum rapídne zvýšilo svoju angažovanosť, a to na základe nových postupov a interných pokynov vedenia centra. Z pohľadu Slovenskej republiky sa zúžila spolupráca so sociálnymi úradmi zo Spojeného Kráľovstva, i priame komunikovanie problémov súvisiacich s ochranou detí a Plánmi na ochranu detí.

Centrum na základe Nariadenia spolupracuje s ústrednými orgánmi a často priamo aj so sociálnymi úradmi jednotlivých krajín, a taktiež aj s veľvyslanectvami.

Memorandum o porozumení

V záujme posilnenia spolupráce centrum pripravilo návrh **Memoranda o porozumení** v záujme promptného získania informácií o maloletých deťoch, ktoré sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky a ktoré sa na území Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska ocitli bez starostlivosti rodičov, resp. sa o ne zaujímajú jednotlivé sociálne služby v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska.

Prvé Memorandum o porozumení medzi centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže a Mestskou radou mesta Peterborough bolo podpísané dňa 19.11.2015 v meste Peterborough za účasti riaditeľky centra, starostu mesta Peterborough, zástupcov Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí na slávnostnom stretnutí na mestskom úrade mesta Peterborough.

Cieľom Memoranda je zlepšiť komunikáciu medzi slovenskými a anglickými orgánmi, a zrýchliť výmenu informácií o deťoch slovenských občanov žijúcich na území mesta Peterborough. V doterajšej praxi prebiehala komunikácia medzi sociálnymi službami Slovenska a Anglicka prostredníctvom anglického ústredného orgánu, čím sa predlžovala doba vybavenia žiadosti. Od podpisu Memoranda môže anglická sociálna služba mesta Peterborough kontaktovať priamo centrum, ktoré informácie urýchlene postúpi slovenským príslušným orgánom.

Najdôležitejšia časť Memoranda sa zameriava na riešenie problematiky odoberania detí slovenských občanov na území Anglicka a ich následný presun na územie Slovenska. Ide o problematickú záležitosť, najmä čo sa týka vyriešenia praktických otázok, akým spôsobom bude riešené odobratie dieťaťa rodine na území Anglicka, návrat dieťaťa do biologickej rodiny alebo zariadenia na Slovensku a konkrétne opatrenia pri presune dieťaťa na Slovensko.

Jednotlivé články sa zameriavajú na zabezpečenie cezhraničnej spolupráce týkajúcej sa prípadov maloletých detí a posilnení spolupráce slovenských a anglických orgánov. Účelom je tiež vzájomne sa oboznámiť s postupmi oboch krajín pri odoberaní detí a poskytovaní informácií o deťoch a rodine. Dohoda smeruje k prijímaniu praktických opatrení na návrat detí na Slovensko a postúpeniu veci slovenskému súdu, ktorý bude ďalej konať vo veci mal. dieťaťa. Memorandum umožňuje poskytovať informácie o vnútroštátnych predpisoch oboch krajín medzi sociálnymi orgánmi, ktoré smerujú k zvýšeniu povedomia o postupoch v rámci

procesu šetrenia pomerov alebo odoberania detí a výmene skúsenosti pri citlivých prípadoch maloletých detí na jednotlivých územiach.

Memorandum podporuje európske Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, a vychádza z článkov o spolupráci medzi orgánmi oboch štátov. Zameriava sa aj na presun právomocí súdu vhodnejšiemu na prejednanie vecí a spôsob repatriácie maloletých detí na územie Slovenska. Na repatriáciu bude nevyhnutné vypracovať časový harmonogram a presné podmienky návratu dieťaťa na Slovensko.

Memorandum stanovilo styčné body, na ktoré je možné sa obrátiť v prípade vzniknutých problémov v súvislosti s občanmi oboch krajín. Taktiež vymedzilo nevyhnutné údaje, ktoré obe strany musia uvádzať v žiadosti o súčinnosť sociálnych orgánov. Dohoda určuje aj dobu na poskytnutie informácii dožadujúcej sa strane, aby sa predchádzalo prieťahom v rámci prípadu. Na tieto účely slúži špeciálny komunikačný zabezpečený kanál vo forme emailovej schránky, ktorá zabezpečuje ochranu osobných údajov zúčastnených subjektov.

Dňa 23.03.2013 podpísalo centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže za účasti zástupcov Zastupiteľského úradu SR v Londýne v poradí druhé Memorandum o porozumení s Mestskou radou mesta Derby. Sociálna služba mesta Derby pristúpila ako druhá zo všetkých oslovených sociálnych úradov k podpísaniu Memoranda o spolupráci.

Centrum naďalej pokračuje v aktivitách smerujúcich k uzavretiu ďalších dohôd so sociálnymi službami na území Anglicka, najmä v oblastiach, kde sa vyskytuje najväčší počet slovenských rodín, napr. Bradford, Sheffield, Birmingham, Newcastle alebo Manchester.

Centrum verí, že na základe dohôd sa zlepší spolupráca a bude môcť priamo pomáhať dotknutým slovenským rodinám v zahraničí, ktoré sa dostali do problémov so sociálnymi úradmi.

Štatistika EC spisov

V roku 2015 evidovalo centrum 281 konaní, z toho 17 uzavrelo a 264 zostalo aktívnych. Od roku 2015 centrum začalo viesť evidenciu EC spisov a EC O spisov. Rozdiel medzi nimi je, že EC O spisy sa týkajú výlučne už odobratých detí zo starostlivosti ich rodičov v zahraničí a EC spisy sa týkajú žiadostí ústredných orgánov o prešetrenie pomerov na základe čl. 55 Nariadenia. Z celkového počtu EC konaní v roku 2015 centrum zaevidovalo spolu 56 EC O konaní, z toho 5 konaní uzavrelo ešte v tom istom roku. Zvyšných 225 konaní sa týkalo prešetrenia pomerov na základe čl. 55 Nariadenia.

Najpočetnejšie konania sa týkajú Českej republiky s celkovým počtom 109 konaní, pričom sa uzavrelo za rok 2015 presne 6 konaní, a taktiež Veľkej Británie s celkovým počtom 101 konaní, z toho uzavretých 10 konaní.

Tretím štátom v poradí je Rakúsko, ktoré počtom konaní, a to 23 čím preyšuje počet konaní viazaných na Maďarsko (13) a Nemecko (11). V rámci spisovej agendy sa taktiež objavovali štáty ako Taliansko (5), Holandsko (4), Poľsko (2), Belgicko (2), Švajčiarsko (2), Írsko (2) a Nórsko (2). Po jednom konaní eviduje centrum spisy voči krajinám Jordánsko, Turecko, Ukrajina, Švédsko, Luxembursko.

Konania týkajúce sa starostlivosti a ochrany detí sú z roka na rok početnejšie a medzi ostatnými druhmi agendy, ktorou sa centrum zaoberá, aj pomerne frekventované. Príčinou nárastu agendy je predovšetkým bližšia vzájomná spolupráca s orgánmi iných štátov, i väčší záujem verejnosti a centra na týchto konaniach po zlomovom období roku 2012.

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC do roku 2015

štát	uzavreté U	aktívne A			A + U
	spolu	odobraté	Odobraté SK	spolu	spolu
Slovensko	1			0	1
Austrália	0		1	1	1
Bosna a Hercegovina	0			0	0
Belgicko	4	1	1	2	6
Brazília	0			0	0
Brunei	0			0	0
Bulharsko	1		1	1	2
Cyprus	2		1	1	3
Čierna Hora	0			0	0
Česko	307	53	67	120	427
Dánsko	2		1	1	3
Egypt	1			0	1
Estónsko	1			0	1
Filipíny	0			0	0
Fínsko	0			0	0
Francúzsko	5		1	1	6
Grécko	0		1	1	1
Holandsko	7		3	3	10
Jordánsko	1			0	1
Chorvátsko	0			0	0
Írsko	6	1	3	4	10
Luxembursko	0		1	1	1
Kanada	2			0	2
Katar	1			0	1
Litva	1			0	1
Macedónia	0			0	0
Maďarsko	9	3	11	14	23
Nemecko	21	1	11	12	33
Nórsko	1	1	1	2	3
Nový Zéland	0			0	0
Poľsko	4	1	1	2	6
Portugalsko	0			0	0
Rakúsko	22	9	19	28	50
Rumunsko	1			0	1
Slovinsko	2		1	1	3
Sýria	0		1	1	1
Španielsko	1	1	2	3	4
Švajčiarsko	3	1	1	2	5
Švédsko	0		1	1	1
Taliano	8	1	5	6	14
Srbsko	1			0	1
Turecko	1			0	1
Ukrajina	1			0	1
USA	0		1	1	1
Veľká Británia	186	35	117	152	338
Spolu	603	108	253	361	964

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC 2015

	uzavreté U	aktívne A	A + U
štát	spolu	spolu	spolu
Belgicko	0	2	2
Česko	6	102	108
Holandsko	0	3	3
Írsko	0	1	1
Jordánsko	0	1	1
Luxembursko	0	1	1
Maďarsko	0	11	11
Nemecko	1	8	9
Nórsko	0	1	1
Poľsko	0	2	2
Rakúsko	0	15	15
Švajčiarsko	0	2	2
Švédsko	0	1	1
Taliansko	0	3	3
Turecko	0	1	1
Ukrajina	0	1	1
Veľká Británia	5	58	63
Spolu	12	213	225

CELKOVÝ POČET KONANÍ EC O 2015

	uzavreté U	aktívne A	A + U
štát	spolu	spolu	spolu
Česko	0	1	1
Holandsko	0	1	1
Írsko	0	1	1
Maďarsko	0	2	2
Nemecko	0	2	2
Nórsko	0	1	1
Rakúsko	0	8	8
Taliansko	0	2	2
Veľká Británia	5	33	38
Spolu	5	51	56

7. MEDZIŠTÁTNE OSVOJENIA

Úlohy centra v oblasti medzištátnych osvojení

Podľa Postupu pri medzištátnych osvojeniach do zmluvných štátov Dohovoru o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach (ďalej len „Dohovor“) ktoré schválil minister práce, sociálnych vecí a rodiny JUDr. Ján Richter 20.6. 2013 Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „centrum“) ako ústredný orgán štátu pôvodu plní tieto úlohy:

- a) spolupracuje so zahraničnými ústrednými orgánmi a dojednáva administratívne postupy pre uskutočnenie medzištátnych osvojení podľa dohovoru o osvojeniach formou protokolu o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach
- b) monitoruje a porovnáva aktuálnu právnu úpravu v jednotlivých spolupracujúcich štátoch s ohľadom na právny poriadok Slovenskej republiky
- c) sleduje dodržiavanie uzatvorených protokolov o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach a prijíma vhodné opatrenia na odstránenie ich nedostatkov
- d) prijíma a posudzuje žiadosti zahraničných žiadateľov o medzištátne osvojenie podľa dohovoru o osvojeniach a podľa dohodnutých postupov
- e) vedie evidenciu žiadostí a zoznam zahraničných žiadateľov o medzištátne osvojenia
- f) vedie prehľad detí, ktorým možno sprostredkovať medzištátne osvojenie, posudzuje a zabezpečuje kompletnosť dokumentácie týchto detí
- g) za účelom sprostredkovania nadviazania osobného vzťahu medzi dieťaťom a zahraničným žiadateľom vyberá najvhodnejšieho zahraničného žiadateľa o osvojenie; na tento účel zriaďuje poradné orgány

- h) organizuje v spolupráci s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, detskými domovmi a ďalšími zúčastnenými subjektmi nadviazanie osobného vzťahu medzi dieťaťom a zahraničným žiadateľom
- i) koordinuje a dohliada na celý priebeh medzištátnych osvojení
- j) prijíma opatrenia na získanie povolenia za účelom vycestovania dieťaťa zo Slovenskej republiky do prijímajúceho štátu v cudzine
- k) sleduje vývin dieťaťa zverenieho do predosvojiteľskej starostlivosti alebo osvojeného do cudziny podľa dohovoru o osvojeniach prostredníctvom partnerských ústredných orgánov alebo akreditovaných inštitúcií prijímajúcich štátov
- l) prijíma, posudzuje a vyhodnocuje sociálne správy o začleňovaní dieťaťa zverenieho alebo osvojeného do cudziny podľa dohovoru o osvojeniach
- m) udeľuje súhlas na osvojenie dieťaťa podľa dohovoru o osvojeniach a podľa Zákona o rodine
- n) je orgánom príslušným podľa článku 23 dohovoru o osvojeniach na vydávanie osvedčenia.
- o) informuje osvojiteľov o majetkových pomeroch dieťaťa po doručení právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu o osvojení dieťaťa

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže sa v roku 2015 zameralo na ďalšie rozvíjanie vzťahov s partnerskými krajinami, zlepšovanie spolupráce s inými orgánmi, ktoré sú zapojené do procesov medzištátnych osvojení ako aj realizáciu a koordináciu ďalších adopčných procesov. Nakoľko na Slovensku je stále veľké množstvo detí, pre ktoré je potrebné nájsť rodinné zázemie a zároveň veľký podiel z nich nemá možnosť vyrastať v rodine na Slovensku, usiluje sa centrum zorganizovať možnosť získania rodiny čo najväčšiemu počtu z nich.

Medzištátne osvojenia prostredníctvom centra

Medzištátne osvojenia prostredníctvom centra sa začali realizovať po tom, čo bol v roku 2001 na Slovensku ratifikovaný Dohovor. Medzištátne osvojenia prebiehali na základe Metodiky medzištátnych osvojení vypracovanej centrom .

V praxi sa začali prvé adopcie slovenských detí do zahraničia prostredníctvom centra realizovať roku 2003.

Do zahraničia v roku **2003** odišlo celkovo 47 detí. Do Francúzska bolo zverených 11 detí, do Talianska 29 detí, do Kanady 4 deti, do Monaka 1 dieťa a do Rakúska 2 deti.

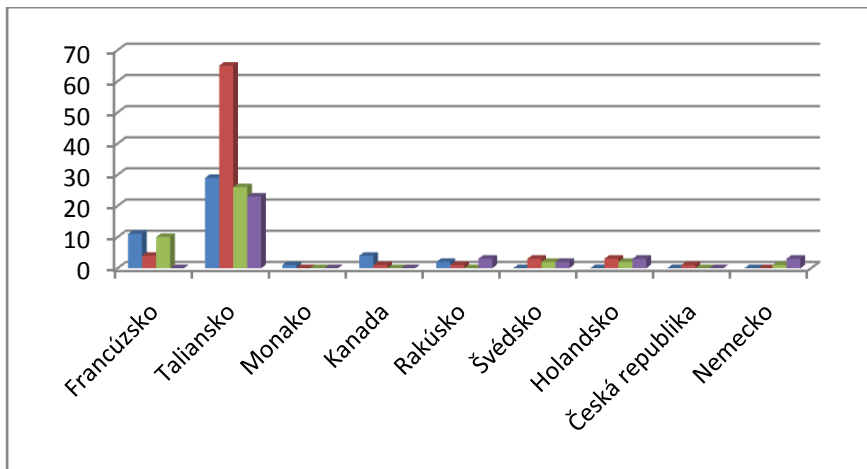
V tomto roku tiež bolo podpísané prvé Memorandum o porozumení a to s Talianskou republikou, kópia ktorého tvorí prílohu tejto správy.

V roku **2004** počet detí zverených do predosvojiteľskej starostlivosti žiadateľov zo zahraničia výrazne narástol a do zahraničia odišlo celkovo 78 detí. Do Francúzska boli zverené 4 deti, do Talianska 65 detí, do Kanady 1, do Rakúska 1 dieťa, do Švédska 3 deti, do Holandska 3 deti a do Českej republiky 1 dieťa. Tento narastajúci trend bolo možné v tom období pozorovať aj na celosvetovej úrovni.

V roku **2005** bolo do zahraničia zverených 41 detí, do Talianska to bol 26 detí, do Francúzska 10 detí, do Švédska 2 a do Holandska 2 deti a do Nemecka 3 deti.

Počet medzištátnych osvojení v rokoch 2003 – 2005 podľa krajín

Štát	2003	2004	2005
Francúzsko	11	4	10
Taliansko	29	65	26
Monako	1	0	0
Kanada	4	1	0
Rakúsko	2	1	0
Švédsko	0	3	2
Holandsko	0	3	2
Česká republika	0	1	0
Nemecko	0	0	1
Spolu	47	78	41

V tomto období sa medzištátne osvojenia realizovali na základe rámcových podmienok stanovených Dohovorom, jedine s Talianskom malo centrum uzavretú bilaterálnu zmluvu.

Frekvencia zasielania postadopčných správ bola nastavená tak, že centrum vyžadovalo 1 správu každý rok, po dobu 4 rokov po právoplatnom osvojení.

Čo sa týka správ z obdobia predosvojiteľskej starostlivosti, tá bola á od začiatku realizácie medzištátnych osvojení nastavená v nasledovnej frekvencii:

- prvá správa do jedného mesiaca odo dňa príchodu dieťaťa do prijímajúcej krajiny
- následne pravidelne jedenkrát za 3 mesiace až do vydania rozhodnutia o osvojení

Medzištátne osvojenia v rokoch 2006 – 2010

Po nástupe nového vedenia a revízií činností centra bol v roku 2007 upravený postup pre medzištátne osvojenia ako aj smernica o Komisii pre medzištátne osvojenia. Priradovanie detí začalo prebiehať tak, že boli vytvorené dva samostatné odborné tímy. Jeden na posudzovanie dokumentácií žiadateľov zo zahraničia a jeden na posudzovanie detí. Nominovaní pre posudzovanie dokumentácií detí boli jeden sociálny pracovník a jeden psychológ z ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a súčasťou tímu bol aj zástupca centra. Do tímu na posudzovanie dokumentácií žiadateľov bol nominovaný psychológ ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, zástupca Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny a zástupca centra.

Členovia komisie boli stáli a tvorili ich iba pracovníci patriaci pod Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny. Uplatňoval sa aj osobitný postup pre deti so špeciálnymi potrebami.

Zasielanie postadopčných správ bolo vyžadované v nasledovnej frekvencii:

- každý rok do dovŕšenia 7. roku veku dieťaťa,
- v roku, v ktorom dieťa dovŕši 10. roku veku,
- v roku, v ktorom dieťa dovŕši 14. roku veku,
- posledná správa sa doručuje v roku, v ktorom dieťa dosiahne plnoletosť.

V roku 2009 boli podpísané následné bilaterálne zmluvy:

- Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Ministerstvom spravodlivosti Holandského kráľovstva týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach z 10. Septembra 2009
- Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Riaditeľstvom súdnych služieb monackého kniežatstva týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojenia zo 7. Septembra 2009
- Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Barnenframförtallt – adoptierer vo Švédskom kráľovstve týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach bolo podpísané dňa 7.12.2009

V roku **2006** bolo celkovo zverených 34 detí do predosvojiteľskej starostlivosti v zahraničí, z toho 23 detí do Talianska, 3 detí do Rakúska, 2 do Švédska, 3 do Holandska a 3 do Nemecka.

V roku **2007** bolo celkovo zverených 51 detí do predosvojiteľskej starostlivosti v zahraničí, z toho 2 do Francúzska, 30 do Talianska, 4 do Rakúska, 6 do Švédska, 7 do Holandska a 2 do Nemecka.

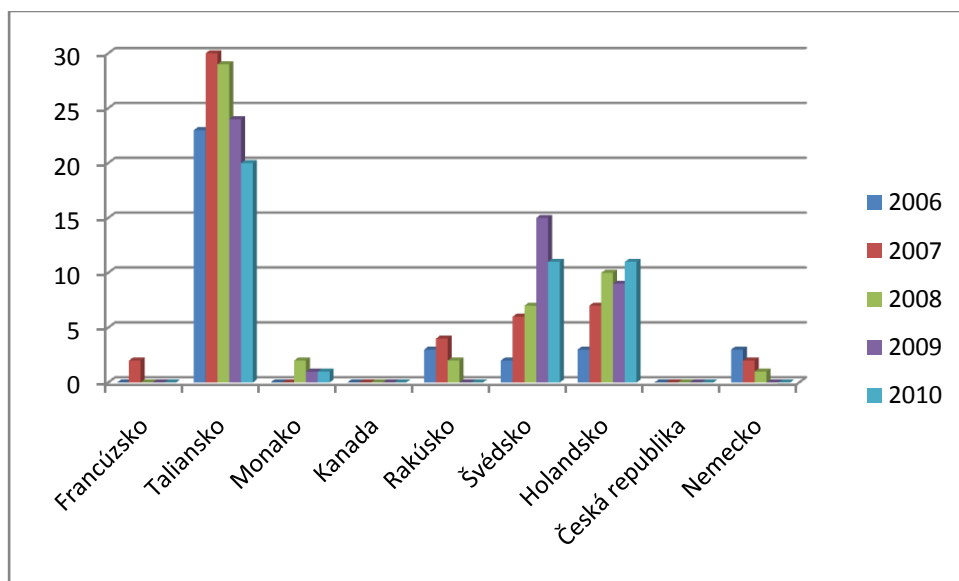
V roku **2008** bolo celkovo zverených 51 detí do predosvojiteľskej starostlivosti v zahraničí, z toho 29 do Talianska, 2 do Monaka, 2 do Rakúska, 7 do Švédska, 10 do Holandska a 1 do Nemecka.

V roku **2009** bolo celkovo zverených 49 detí do predosvojiteľskej starostlivosti v zahraničí, z toho 24 do Talianska, 1 do Monaka, 15 do Švédska a 9 do Holandska.

V roku **2010** bolo celkovo zverených 43 detí do predosvojiteľskej starostlivosti v zahraničí, z toho 20 do Talianska, 1 do Monaka, 11 do Švédska a 11 do Holandska.

Počet medzištátnych osvojení v rokoch 2006 – 2010 podľa krajín

Štát	2006	2007	2008	2009	2010
Francúzsko	0	2	0	0	0
Taliansko	23	30	29	24	20
Monako	0	0	2	1	1
Kanada	0	0	0	0	0
Rakúsko	3	4	2	0	0
Švédsko	2	6	7	15	11
Holandsko	3	7	10	9	11
Česká republika	0	0	0	0	0
Nemecko	3	2	1	0	0
Spolu	34	51	51	49	43

Medzištátne osvojenia v rokoch 2010 – 2012

V období rokov 2010 - 2012 Centrum spolupracovalo s ústrednými orgánmi zmluvných štátov, s ktorými malo dohodnutú administratívnu spoluprácu vo forme Memoránd podpísaných už v predchádzajúcich obdobiach, osvojenia detí zo Slovenskej republiky sa však realizovali len do krajín Taliansko, Švédsko, Monako a Holandsko.

Centrum pozastavilo spoluprácu s krajinami ako je Francúzsko, Nemecko alebo Rakúsku a stanovila limity pre počty žiadostí z jednotlivých štátov a to nasledovne:

Taliansko – 20 žiadostí

Švédsko – 10 žiadostí

Holandsko – 10 žiadostí

Malta – 7 žiadostí

Monako – 5 žiadostí

Andorra – 5 žiadostí

Stále bol platný postup z roku 2007 podľa ktorého mali byť postadopčné správy doručované v nasledovnej frekvencii:

- každý rok do dovŕšenia 7. roku veku dieťaťa,
- v roku, v ktorom dieťa dovŕši 10. roku veku,
- v roku, v ktorom dieťa dovŕši 14. roku veku,
- posledná správa sa doručuje v roku, v ktorom dieťa dosiahne plnoletosť.

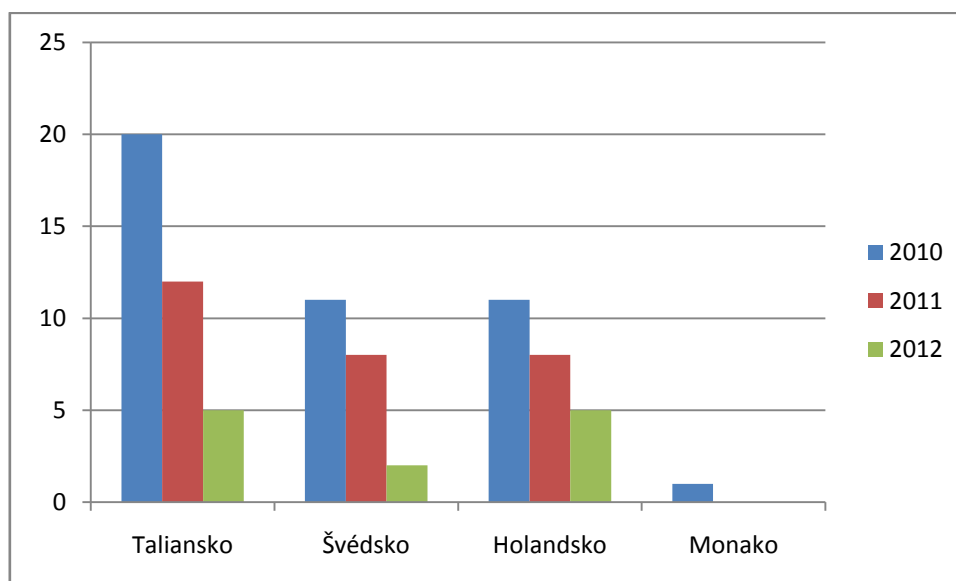
V roku **2010** bolo do predosvojiteľskej starostlivosti v cudzine zverených spolu 43 detí, z toho 20 do Talianska, 11 do Holandska, 11 do Švédska a 1 do Monaka.

V roku **2011** bolo do predosvojiteľskej starostlivosti v zahraničí zverených celkovo 28 detí, z toho 12 do Talianska, 8 do Švédska a 8 do Holandska.

V roku **2012** bolo do predosvojiteľskej starostlivosti v zahraničí zverených 12 detí, z toho 5 do Talianska, 5 do Holandska a 2 do Švédska.

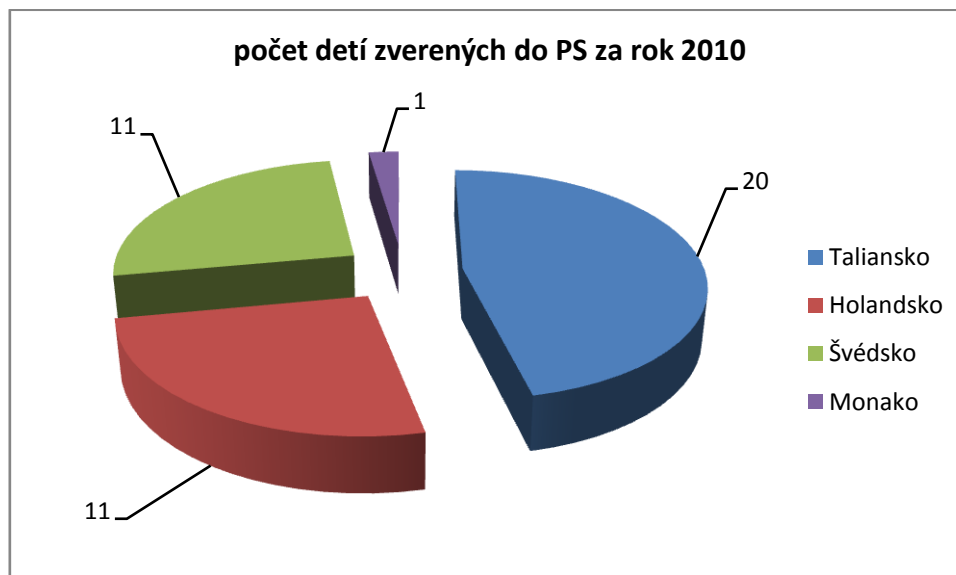
Počet medzištátnych osvojení v rokoch 2010 – 2012 podľa krajín

Štát	2010	2011	2012
Taliansko	20	12	5
Švédsko	11	8	2
Holandsko	11	8	5
Monako	1	0	0
Spolu	43	28	12

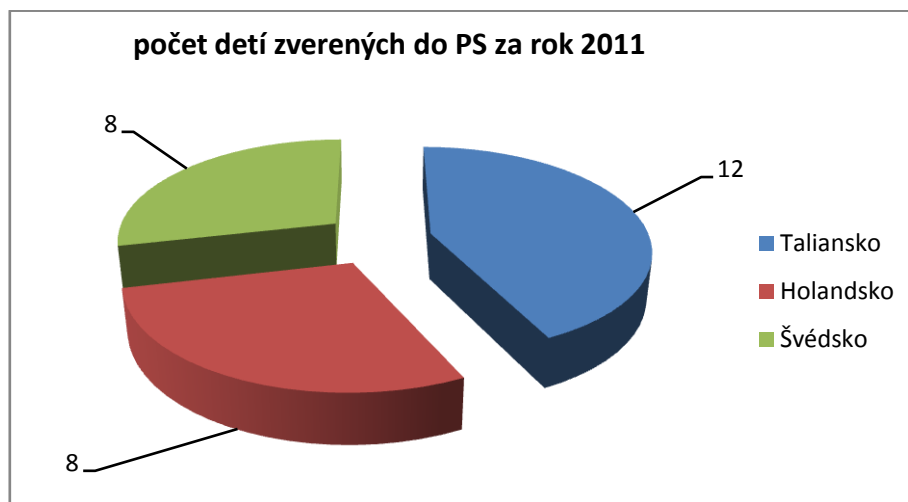
Deti zverené do predosvojiteľskej starostlivosti (PS) v cudzine za rok 2010 - podľa veku detí

štát	počet detí zverených do PS*	vek detí zverených do PS							
		do 1 roku		1 - 4		5 - 9		nad 10 rokov	
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Taliansko	20	0	0	8	0	7	2	2	1
Holandsko	11	0	0	7	1	2	1	0	0
Švédsko	11	0	0	8	3	0	0	0	0
Monako	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Spolu	43	0	0	23	5	9	3	2	1

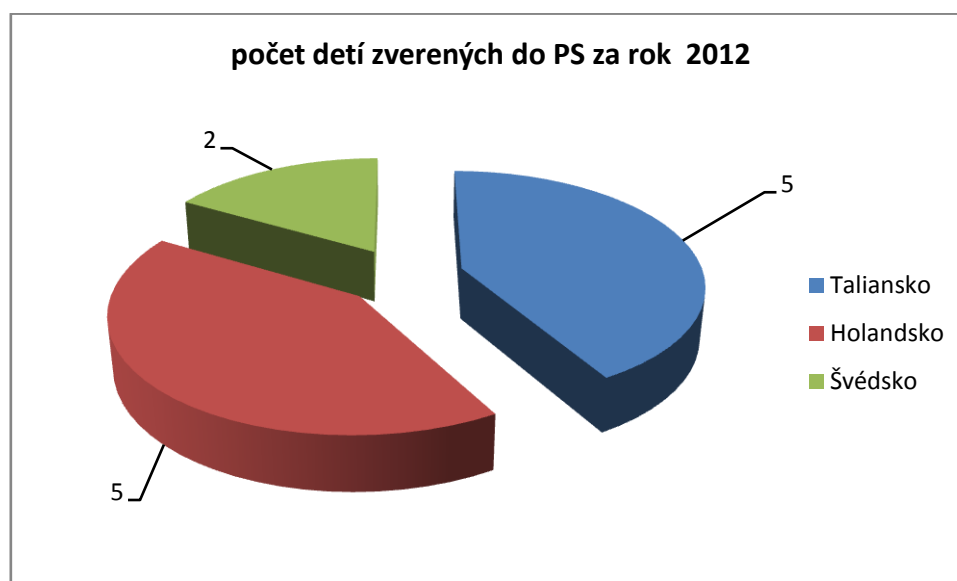
Deti zverené do predosvojiteľskej starostlivosti (PS) v cudzine za rok 2011 - podľa veku detí

štát	počet detí zverených do PS*	vek detí zverených do PS							
		do 1 roku		1 - 4		5 - 9		nad 10 rokov	
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Taliansko	12	0	0	4	1	4	3	0	0
Holandsko	8	0	0	3	3	2	0	0	0
Švédsko	8	0	0	5	1	2	0	0	0
Spolu	28	0	0	12	5	8	3	0	0

Deti zverené do predosvojiteľskej starostlivosti (PS) v cudzine za rok 2012 - podľa veku detí

štát	počet detí zverených do PS*	vek detí zverených do PS							
		do 1 roku		1 - 4		5 - 9		nad 10 rokov	
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Taliansko	5	0	0	3	0	1	1	0	0
Holandsko	5	0	0	5	0	0	0	0	0
Švédsko	2	0	0	2	0	0	0	0	0
Spolu	12	0	0	10	0	1	1	0	0

Medzištátne osvojenia od roku 2012 do roku 2016

V centre pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže bol na základe pokynu ministra práce, sociálnych vecí a rodiny JUDr. Jána Richtera vykonaný hĺbkový audit, na základe ktorého boli zistené viaceré nedostatky z predchádzajúcich období. Išlo najmä o chýbajúce postadopčné správy a ich nedostatočnú kontrolu. Najviac správ chýbalo z talianskej agentúry Familia e Mignori, ktorej aj bola v Taliansku odobratá akreditácia. Najviac správ chýbalo z roku 2003 – 2005. **Išlo o 96 správ týkajúcich sa 72 detí**, ktoré mala vypracovať spomínaná agentúra. Zo Švédska chýbalo 8 postadopčných správ a z Holandska 3 správy, ktoré boli po urgencii centra doručené v rozmedzí 3 mesiacov.

Dňa 21.2.2013 Minister práce, sociálnych vecí a rodiny JUDr. Ján Richter pozastavil adopcie do Talianska až do doby, dokým do centra nebude doručená posledná chýbajúca správa. Dňa 9.5.2013 bola do centra doručená posledná chýbajúca správa a dňa 10.5.2013 boli adopcie slovenských detí do Talianska obnovené.

Na základe týchto udalostí nové vedenie centra iniciovalo zmeny, ktoré budú lepšie zabezpečovať najlepší záujem dieťaťa.

Zmena bola uskutočnená najmä v oblasti **periodicity zasielania postadopčných správ**. Za obdobie po právoplatnom rozhodnutí súdu o osvojení dieťaťa, sú sociálne správy zasielané z prijímajúceho štátu do centra pravidelne k 31. decembru príslušného kalendárneho roka v závislosti od veku dieťaťa v nasledovných zmenených lehotách:

- a)každý rok do dovŕšenia 10. roku veku dieťaťa
- b)ďalšia sociálna správa vo veku keď dieťa dovŕši 14. rok života. Súčasťou tejto sociálnej správy je aj aktuálny DVD záznam dieťaťa a jeho adoptívnych rodičov a aktuálna lekárska správa o dieťati
- c)ďalšia správa v roku kedy dieťa dovŕši 16 rokov
- d)posledná sociálna správa pred dosiahnutím plnoletosti dieťaťa

V predchádzajúcich obdobiach periodicita zasielania postadopčných správ nebola zjednotená a v prípade niektorých krajín nebola ani jasne definovaná.

Ďalším dôležitým bodom je **zmena štruktúry poradných tímov a komisie pre medzištátne osvojenia**, čo zvýšilo transparentnosť celého procesu. V predchádzajúcom období bol za rozhodnutie o priradení dieťaťa zodpovedný riaditeľ . Mnohé deti boli

priradované špecificky a v týchto prípadoch o priradení nerozhodovala komisia ale samostatne riaditeľ. Nový postup zabezpečil, že ku všetkým deťom sa bude pristupovať rovnako a všetky rozhodnutia o priradení budú realizované Komisiou pre medzištátne osvojenia. Centrum zmenilo štruktúru priradovania najvhodnejších žiadateľov k deťom. Predtým fungoval samostatný poradný tím pre dieťa a druhý pre žiadateľov. Fungovanie poradných tímov sa zlúčilo do jedného tímu odborníkov. Členovia tímu sú vyberaní osobitne v súvislosti s konkrétnym dieťaťom a je tvorený:

dvomi zamestnancami centra zodpovednými za sprostredkovanie medzištátnych osvojení – právnikom a psychológom;

- psychológom detského domova, v ktorom sa dieťa nachádza;
- zamestnancom určeného úradu práce zodpovedným za dokumentáciu konkrétneho dieťaťa

Do procesu priradovania žiadateľov k deťom sa tak zapájajú nielen pracovníci z Ministerstva práce ale aj ľudia, ktorí majú s deťmi najužší kontakt.

Komisia pracuje s návrhmi, ktoré jej predloží tím odborníkov. Na základe odporúčania a návrhu tímu odborníkov a komisie vyjadrí riaditeľ centra súhlas alebo nesúhlas s týmto návrhom. Nikdy o priradení nebude rozhodovať riaditeľ centra sám.

Komisiu tvorí:

- riaditeľom poverený zamestnanec centra;
- určený zamestnanec centra vykonávajúci agendu medzištátnych osvojení – psychológ;
- externý psychológ zapísaný v zozname znalcov;
- zástupca z odboru sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo z odboru poradensko-psychologických služieb Ústredia PSVaR
- zástupca neziskovej organizácie, ktorej bola podľa zákona č. 305/2005 Z.z. udelená akreditácia od MPSVaR SR.

Každý člen komisie má hlasovacie právo a jej návrh musí byť schválený 3/5 väčšinou.

Všetky zmeny boli zapracované do nového Postupu pre medzištátne osvojenia, ktorý bol **schválený ministrom** práce sociálnych vecí a rodiny 20.6.2013. Na základe neho bola aj zavedená požiadavka, aby sa tento nový postup aplikoval do **Protokolu o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach**, ktorý bude uzavretý s každou krajinou predtým, než sa začnú realizovať ďalšie adopčné procesy. Všetky krajiny, s ktorými Slovensko bude v oblasti v medzištátnych osvojení spolupracovať musia mať nastavené rovnaké pravidlá.

Do nového protokolu bola tiež pridaná klauzula o tom, že centrum má právo na požiadanie **navštíviť dieťa adoptované do zahraničia** a jeho adoptívnu rodinu. Partnerský orgán v zahraničí je povinný centru do 3 dní od prijatia žiadosti centra poskytnúť centru v tejto veci súčinnosť. Táto požiadavka vyplynula z praxe a bola zavedená na základe medializovaného prípadu dievčat, ktoré boli osvojené do Talianska a na sociálnych sieťach bola zverejnená informácia, ktorá poukazovala na to, že sú tehotné. Hoci prípad bol prešetrený aj Interpolom a tieto informácie neboli potvrdené, centrum spolupracuje iba s krajinami, ktoré takúto kontrolu umožnia.

Protokol sa **uzatvára na úrovni ústredných orgánov** podľa Dohovoru a nastavuje rovnaké podmienky spolupráce pre všetky krajiny, do ktorých budú osvojené slovenské deti. V prípade krajín, s ktorými už bola v minulosti podpísaná zmluva o medzištátnych osvojeniach sa štandardizácia podmienok uskutoční prostredníctvom dodatkov. Všetky uzatvárané dodatky a protokoly sú schvaľované na úrovni Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny. Taktiež boli **zrušené limity** na počet podaných žiadostí aby sa umožnili všetkým krajinám rovnaké podmienky a nepreferovala sa niektorá z krajín.

Aj na všetky deti sa začalo nazerať rovnoprávne a bolo **ukončené rozdelenie na deti so špecifickými potrebami a ostatné**, nakoľko každé dieťa si zaslúži rovnakú pozornosť a jeho potreby je nutné zvažovať individuálne s ohľadom na jeho najlepší záujem.

V roku **2012** bolo do predosvojiteľskej starostlivosti v zahraničí zverených 12 detí, z toho 5 do Talianska, 5 do Holandska a 2 do Švédska.

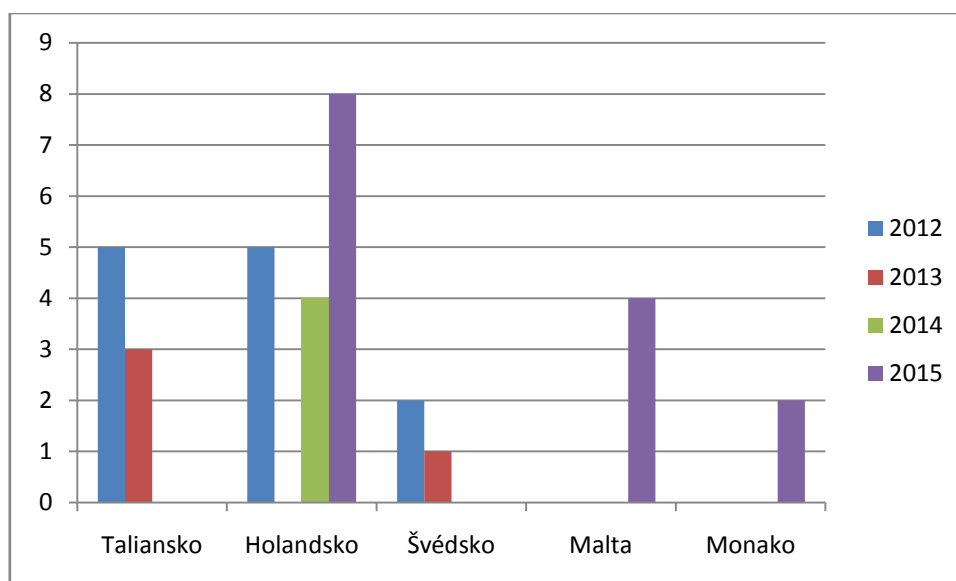
V roku 2013 boli do predosvojiteľskej starostlivosti v zahraničí zverené 4 deti, z toho 3 do Talianska a 1 do Švédska. Išlo o finalizáciu konaní, ktoré boli začaté ešte pred auditom a z dôvodu celkového suspendovania adopcií v roku 2012 pozastavené.

V roku 2014 boli do predosvojiteľskej starostlivosti v zahraničí zverené 4 deti a to do Holandska, nakoľko v decembri 2013 bol na základe nového postupu podpísaný dodatok k memorandu s Holandskom.

V roku **2015** bolo do predosvojiteľskej starostlivosti v zahraničí zverených 14 detí, z toho 8 do Holandska, 4 na Maltu a 2 do Monaka. V roku 2015 sa zrealizovali 4 zasadnutia Odborného tímu (január, február, marec, máj 2015) a 3 zasadnutia Komisie pre medzištátne osvojenia (marec, apríl, máj 2015).

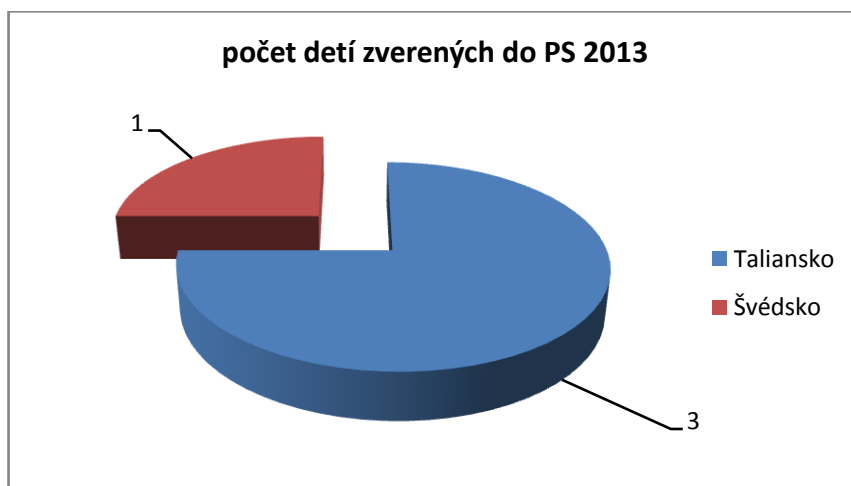
Počet detí zverených do predosvojiteľskej starostlivosti v rokoch 2012 – 2015

Štát	2012	2013	2014	2015
Taliansko	5	3	0	0
Holandsko	5	0	4	8
Švédsko	2	1	0	0
Malta	0	0	0	4
Monako	0	0	0	2
Spolu	12	4	4	14

Deti zverené do predosvojiteľskej starostlivosti (PS) v cudzine za rok 2013 - podľa veku detí

štát	počet detí zverených do PS*	vek detí zverených do PS							
		do 1 roku		1 - 4		5 - 9		nad 10 rokov	
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Taliansko	3	0	0	0	1	2	0	0	0
Švédsko	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Spolu	4	0	0	1	1	2	0	0	0

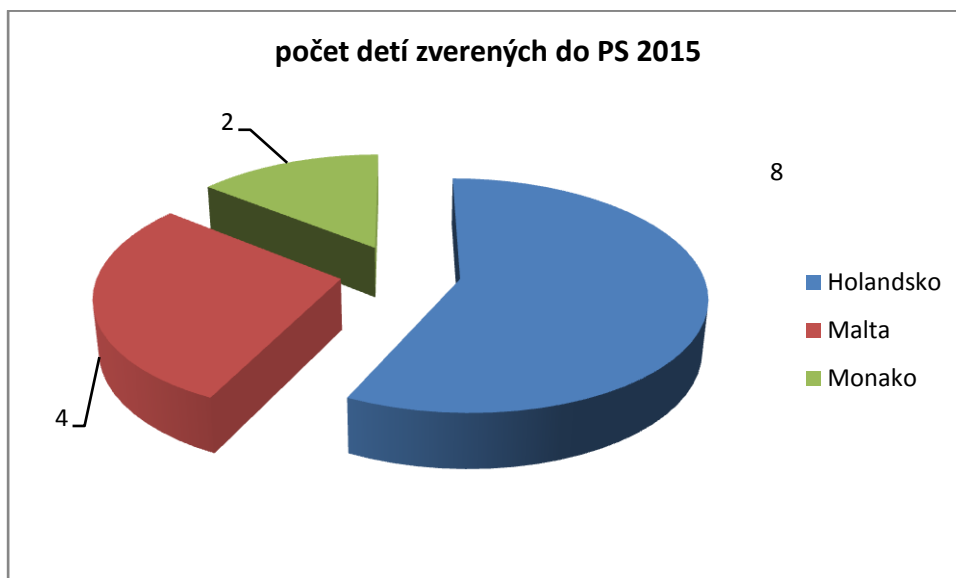

Deti zverené do predosvojiteľskej starostlivosti (PS) v cudzine za rok 2014 - podľa veku detí

štát	počet detí zverených do PS*	vek detí zverených do PS							
		do 1 roku		1 - 4		5 - 9		nad 10 rokov	
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Holandsko	4	0	0	3	1	0	0	0	0
Spolu	4	0	0	3	1	0	0	0	0

Deti zverené do predosvojiteľskej starostlivosti (PS) v cudzine za rok 2015 - podľa veku detí

štát	počet detí zverených do PS*	vek detí zverených do PS 2015							
		do 1 roku		1 - 4		5 - 9		nad 10 rokov	
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Holandsko	8	0	0	3	1	2	2	0	0
Malta	4	0	0	4	0	0	0	0	0
Monako	2	0	0	0	0	2	0	0	0
Spolu	14	0	0	7	1	4	2	0	0

Vedenie prehľadu detí, ktorým možno sprostredkovať medzištátne osvojenie

Jednou z dôležitých oblastí, ktorými sa centrum zaoberá, je vedenie prehľadu detí s obvyklým pobytom na Slovensku, ktorým je možné sprostredkovať medzištátne osvojenie.

Do zoznamu detí, ktoré sú vhodné na medzištátne osvojenie je zaradená spisová dokumentácia iba tých detí, ktorým nie je možné nájsť náhradnú rodinu na Slovensku a boli vyhlásené za osvojiteľné na základe právoplatného rozhodnutia súdu.

Centrum pri svojej činnosti vždy dbá na **dodržanie princípu subsidiarity**, teda do zoznamu zaradí iba tie deti, ktorým na Slovensku minimálne 6 mesiacov nebolo možné nájsť náhradnú rodinu. Dodržanie princípu subsidiarity potvrdzuje dokument, ktorý vydáva určený úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Je v ňom presne vyznačené, od kedy je dieťa vedené v prehľade detí, ktorým je možno sprostredkovať pestúnsku starostlivosť alebo osvojenie na Slovensku ako aj informácia o tom, či nejakí žiadatelia prejavili svoj záujem o starostlivosť o dieťa.

Aj po zaradení dieťaťa do zoznamu detí vhodných na medzištátne osvojenie **sa naďalej pokračuje v hľadaní náhradnej rodiny pre dieťa na Slovensku**. V prípade, že relevantný žiadateľ zo Slovenska prejaví svoj záujem ponúknuť dieťaťu permanentné riešenie, je proces sprostredkovania medzištátneho osvojenia pozastavený. V prípade, ak svoj záujem prejaví až po tom, čo bol začatý proces realizácie medzištátneho osvojenia o podanom návrhu rozhoduje súd.

Aj pri osvojeniach do zahraničia sa kladie na dodržanie súrodeneckých väzieb. Pokiaľ sú medzi súrodencami vytvorené a **preukázané súrodenecké väzby**, detský domov o tomto informuje v spisovej dokumentácii dieťaťa a centrum hľadá pre súrodencov takých žiadateľov, ktorí sú schopní a majú záujem starať sa súrodencov.

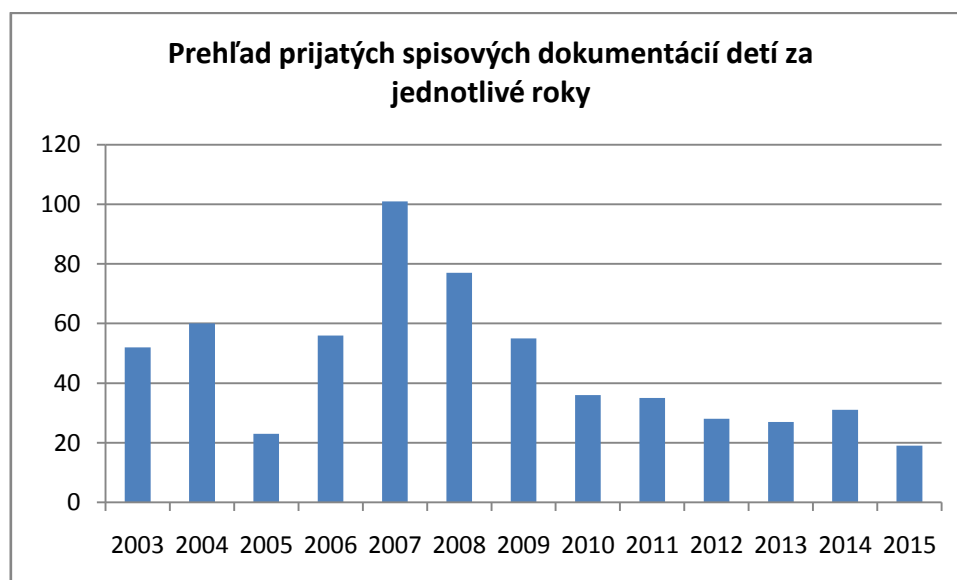
Príklad z praxe: Centru sa v roku 2015 podarilo nájsť rodinu pre dvojicu súrodencov, ktorí na Slovensku nemali možnosť byť umiestnení spoločne a boli v starostlivosti rozdielnych profesionálnych rodín. V súčasnosti sú v predosvojiteľskej starostlivosti holandských žiadateľov, kde medzi nimi mohla vzniknúť súrodenecká väzba. **Centrum teda zabezpečilo spojenie rodiny.**

Odborný tím posudzuje deti výhradne na základe podkladov vypracovaných odborníkmi z určených úradov práce, detských domovov a pediatrov, prípadne iných odborných lekárov.

Centrum sa pri príprave medzištátnych osvojení nikdy nestretáva s **predmetnými deťmi ani budúcimi rodičmi a veci rieši na základe písomných podkladov. Nemá ani možnosť overiť informácie na mieste nakoľko mu to neumožňuje zákon.**

Prehľad prijatých spisových dokumentácií detí za jednotlivé roky

rok	počet
2003	52
2004	60
2005	23
2006	56
2007	101
2008	77
2009	55
2010	36
2011	35
2012	28
2013	27
2014	31
2015	19
Spolu	600

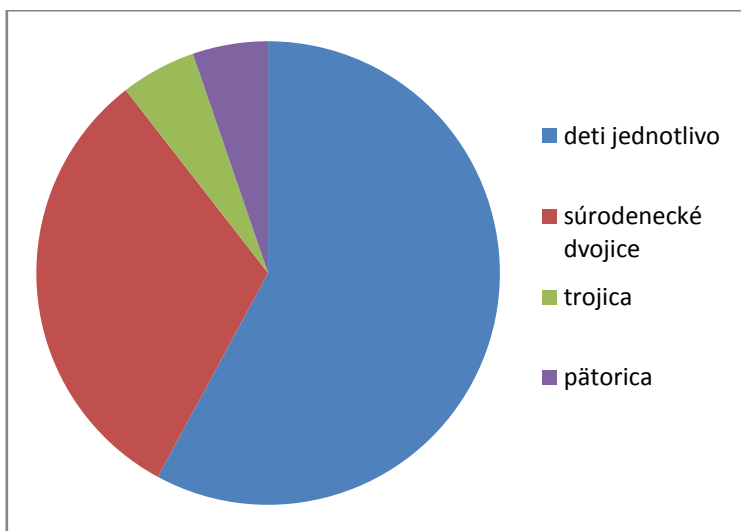

V roku 2015 centrum obdržalo 19 nových spisových dokumentácií detí. Z toho pre 11 detí je možné sprostredkovať medzištátne osvojenie jednotlivo, a pre 6 súrodeneckých párov, jednu súrodeneckú trojicu a jednu súrodeneckú päťicu je potrebné sprostredkovať medzištátne

osvojenie spoločne. Celkovo bolo v roku 2015 do procesu sprostredkovania medzištátneho osvojenia zaradených 31 nových detí.

Počet prijatých nových dokumentácií detí

	počet spisov	počet detí
deti jednotlivo	11	11
súrodenecké dvojice	6	12
trojica	1	3
päťica	1	5
celkovo	19	31

Slovensko ako krajina pôvodu – spolupráca s jednotlivými prijímajúcimi krajinami

Jednou s kľúčových úloh centra je aj koordinácia spolupráce so zahraničnými ústrednými orgánmi a dojednávanie administratívnych postupov pre uskutočnenie medzištátnych osvojení podľa dohovoru o osvojeniach formou protokolu o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach. Slovenská strana pri medzištátnych osvojeniach nastavuje rovnaké podmienky spolupráce pre všetky krajiny. Tieto vychádzajú z platného Postupu pre medzištátne osvojenia schváleného Ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny. Záujmom Slovenska je, aby sa osvojenia uskutočnili len do tých krajín, ktoré sú schopné akceptovať najmä tri základné podmienky:

- nastavenie podmienok spolupráce na úrovni ústredných orgánov vo forme podpisu protokolu o medzištátnych osvojeniach
- doručovanie postadopčných správ detí adoptovaných do zahraničia do 18teho roku veku dieťaťa
- umožniť zamestnancom centra kontrolu adoptovaného dieťaťa v krajine pôvodu v prípade závažných pochybností o realizácii najlepšieho záujmu dieťaťa

Spolupráca v súčasnosti prebieha s nasledujúcimi krajinami:

Francúzsko

Holandsko

Malta

Monako

San Maríno

Andorra

Portugalsko

A, Francúzska republika

Spolupráca s Francúzskom sa začala rozvíjať už od roku 2003 a celkovo bolo zo Slovenska do Francúzska osvojených 27 detí. Prehľad podľa jednotlivých rokov je uvedený v tabuľke a grafe.

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
počet	11	4	10	0	2	0	0	0	0	0	0	0

Táto spolupráca prebiehala len na základe Dohovoru bez nejakej ďalšej uzavretej bilaterálnej zmluvy, čiže ani nebolo presné určené, v akej frekvencii majú byť doručované postadopčné správy. Po tom, čo bol v roku 2012 zmenený Postup pre medzištátne osvojenia a bola nastavená podmienka, že s každou krajinou, s ktorou centrum v oblasti medzinárodných adopcí spolupracuje, bolo Francúzsko jednou s krajín, s ktorými Slovensko začalo komunikáciu o podmienkach.

Rokovania boli zavŕšené vo forme podpisu Administratívnej dohody tvoriacej rámec pre spoluprácu pri medzištátnych osvojeniach, ktorú uzavreli minister zahraničných vecí a medzinárodného rozvoja Francúzskej republiky zastúpený riaditeľkou ústredného orgánu pre medzištátne osvojenia a riaditeľka Centra pre medzinárodnoprávnú ochranu detí

a mládeže Slovenskej republiky dňa 24.11.2015. K podpisu administratívnej dohody za francúzsku stranu v mene ministra zahraničných vecí a medzinárodného rozvoja, bola splnomocnená OddileRoussel, riaditeľka ústredného orgánu (Missiondel'AdoptionInternationale). Obe strany súhlasili s nastavenými pravidlami, ktoré zabezpečujú najvyššie štandardy ochrany detí a kontroly naplňania konania v ich najlepšom záujme. Podpisu zmluvy sa zúčastnil aj francúzsky veľvyslanec na Slovensku pán DidierLopinot, ktorý uviedol, že nakoľko Francúzsko je štvrtou najväčšou hostiteľskou krajinou adoptovaných detí vo svete a túto tradíciu udržiava už 40 rokov a niekoľko desiatok tisíc detí tam našlo adoptívnu rodinu, ktorá im zabezpečila prosperitu a výchovný a osobný rozvoj budú čoskoro sa k nim zaradia aj slovenské deti. Dohodnuté podmienky sú v súlade s platným Postupom pre medzištátne osvojenia a porovnateľné s ostatnými krajinami, ktoré so Slovenskom spolupracujú.

Návštevy na Slovensku sa zúčastnili aj zástupcovia akreditovanej agentúry Destineés, ktorá bola určená na spoluprácu so Slovenskou republikou. Francúzska strana indikovala väčšie množstvo záujemcov, či už francúzskeho alebo slovenského pôvodu, ktorí chcú dieťa adoptovať zo Slovenska a vychovávať vo Francúzsku. Preto po podpise administratívnej dohody nasleduje príprava podkladov žiadateľov s obvyklým pobytom vo Francúzsku, ktoré budú po schválení francúzskou stranou zaslané na posúdenie a zaradenie do evidencie zahraničných žiadateľov, ktoré vedie centrum. Po zaradení týchto žiadateľov do zoznamu centra bude možné už aj týchto pri zasadnutiach odborného tímu a komisie pre medzištátne osvojenia zvažovať k jednotlivým deťom. Zatiaľ centrum neviduje žiaden spis žiadateľov z Francúzska.

B, San Maríno

Záujem o spoluprácu medzi San Marinom a Slovenskom v oblasti medzinárodných adopcií pretrvával už dlhšie a vyše dvoch rokov prebiehala intenzívna komunikácia medzi ústrednými orgánmi týchto dvoch krajín za účel začatia spolupráce v oblasti medzištátnych osvojení. V roku 2015 sa podarilo tento zámer realizovať. Dňa 27.5.2015 sa v priestoroch centra uskutočnilo podpísanie Protokolu o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Sekretariátom ministra zahraničných vecí Sanmarínskej republiky pri medzištátnych osvojeniach. Podpisom v mene ministra zahraničných vecí bola poverená prvá štátna tajomníčka Sylvie Bollini. San Marino zaslalo v roku 2015 prvé spisy žiadateľov, ktorí majú záujem o adopciu slovenského dieťaťa a budú môcť byť zvažovaní v Odbornom tíme a Komisii pre medzištátne osvojenia pre jednotlivé deti, o ktoré na Slovensku žiadatelia nemajú záujem. V súčasnosti centrum eviduje **3 páry žiadateľov**. Jeden pár bol v komisii pre medzištátne osvojenia ktorá sa konala v januári 2016 priradené dieťa a žiadatelia v súčasnosti na základe dokumentácie dieťaťa, ktorú im centrum zaslalo zvažujú svoj záujem o adopciu tohto dieťaťa.

C, Maltská republika

Spolupráca pri medzištátnych osvojeniach s Maltskou republikou bola prvý krát dojednaná už v roku 2009 keď bolo podpísané Memorandum o porozumení medzi Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a Ministerstvom pre sociálnu politiku Maltskej republiky týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach – avšak adopcie slovenských detí do tejto krajiny sa na základe tejto dohody nerealizovali.

V dôsledku zmeny postupu pri medzištátnych osvojeniach, ktorý bol podpísaný za ministra Jána Richtera dňa 20.6.2013 a záujmu centra o rozšírenie spolupráce v oblasti medzištátnych osvojení aj s inými krajinami, centrum vytvorilo znenie nového protokolu.

Nový Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a Odborom sociálnych štandardov Ministerstva sociálnej politiky Maltskej republiky týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach bol podpísaný dňa 23.1.2014 počas oficiálnej návštevy prezidenta Maltskej republiky Georgea Abela v Slovenskej republike, ktorý prejavil o otázky medzištátnych osvojení veľký záujem.

Protokol podpísali v prezidentskom paláci za slovenskú stranu Andrea Cíсарová, riaditeľka centra a riaditeľka Maltskej centrálnej autority Sandra Hili Vassallo.

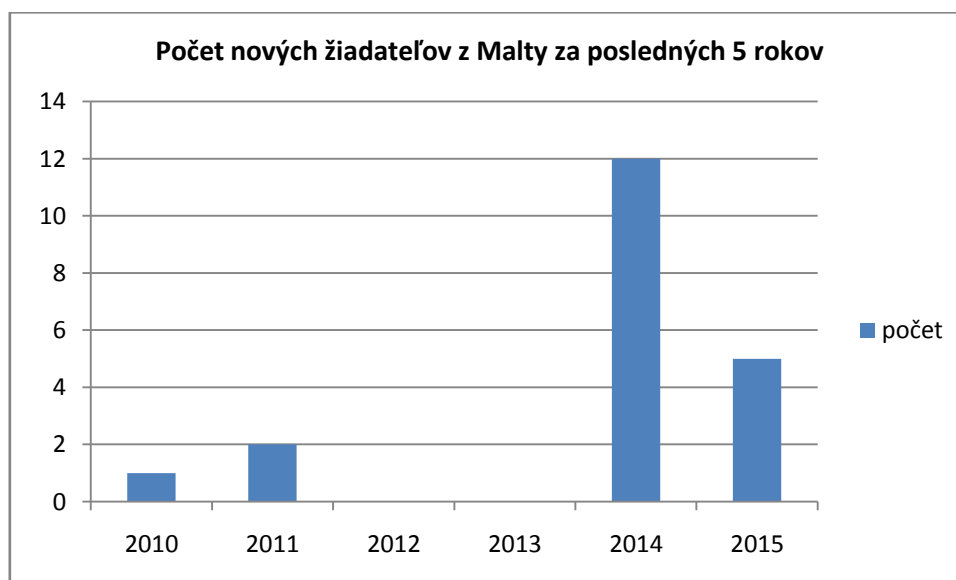
Centrum v tom istom roku navštívila aj riaditeľka Odboru sociálnych štandardov Ministerstva sociálnej politiky Maltskej republiky aby s tímom centra prerokovala podrobnosti ohľadom realizácie procesu medzinárodných adopcíí.

V roku 2015 sa uskutočnilo aj stretnutie ministra práce, sociálnych vecí a rodiny JUDr. Jána Richtera a ministra sociálnej politiky Maltskej republiky Michaela Farrugia za prítomnosti zástupcov centra, kde boli prerokované aktuálne otázky medzištátnych osvojení a to najmä vzhľadom na meniacu sa sociálnu politiku na Malte. Boli tiež spresnené informácie ohľadom lekárskeho správ detí a najmä aktuálnosti výsledkov laboratórných vyšetrení.

V roku 2014 sa spomínaný protokol začal aplikovať do praxe a centrum obdržalo z Maltskej republiky 12 nových žiadostí. V roku 2015 bolo pridaných 5 nových žiadostí. V súčasnosti sa na zozname žiadateľov centra nachádza 13 maltských párov.

Počet nových žiadateľov z Malty za posledných 5 rokov*

rok	počet
2010	1
2011	2
2012	0
2013	0
2014	12
2015	5
spolu	20

*štatistiku žiadateľov podľa jednotlivých krajín začalo centrum viesť až od roku 2010

V roku 2015 boli v 3 súdnych konaniach na Slovensku **zverené 4 deti** (1 súrodenecký pár a 2 jednotlivci) do predosvojiteľskej starostlivosti a do konca roku 2015 aj vycestovali na Maltu. Spolupráca s Maltskou republikou sa rozvíja veľmi sľubne a podľa doručených postadopčných správ deti zo Slovenska nachádzajú v tejto krajine veľmi dobrú starostlivosť a nový domov.

D, Holandské kráľovstvo

Spolupráca s Holandskom sa začala v roku 2004, keď boli do predosvojiteľskej starostlivosti žiadateľov z Holandského kráľovstva zverené prvé deti. Zasielanie postadopčných správ bolo vyžadované vo frekvencii 1 správu každý rok, po dobu 5 rokov. V roku 2009 bolo podpísané Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Ministerstvom spravodlivosti Holandského kráľovstva týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach. V tomto memorande bolo zmenená frekvencia zasielania postadopčných správ tak, že po osvojení je potrebné zaslať správu každý rok do dovŕšenia 7. roku veku dieťaťa a následne, keď dieťa dovŕši 10, 14 rokov a v roku, v ktorom dieťa dosiahne plnoletosť. Dodatkom k memorandu z roku 2013 bolo doplnená povinnosť zaslať správu aj v 12 a 16 roku veku dieťaťa. Taktiež bola dohodnutá možnosť kontroly situácie dieťaťa prostredníctvom pracovníkov centra v prijímajúcej krajine v prípade podozrenia, že najlepší záujem dieťaťa nie je zabezpečený.

Za účelom podpisu dodatku k Memorandu o porozumení pricestovali do centra v roku 2013 zástupcovia ministerstva spravodlivosti Holandského kráľovstva sprevádzaný akreditovanej agentúry Stichting Kind en Toekomst (Foundation Child and Future), ktorá bola určená na spoluprácu so Slovenskom.

Na tomto stretnutí zástupcovia hore uvedených subjektov prerokovali podrobnosti ohľadom ďalšej spolupráce, ako aj spôsob komunikácie. Ďalej bola prerokovaná periodicita zasielania správ o adaptačnom procese detí osvojených do Holandského kráľovstva.

Spolupráca s Holandskom aj naďalej prebieha v rovnakom pozitívnom duchu ako doposiaľ. V evidencii centra je **15 aktívnych žiadostí** žiadateľov z Holandska. V roku 2015 bolo do predosvojiteľskej starostlivosti holandských párov zverených **8 detí** (2 súrodenecké páry a 4 jednotlivci). Okrem toho sa uskutočnili na Slovensku 3 súdne konania vo veci **adopcie 4 detí** (1 súrodenecký pár a 2 jednotlivci), ktorí boli v predosvojiteľskej starostlivosti holandských párov od roku 2014. Nakoľko sa deti v ich starostlivosti vyvíjajú veľmi pozitívne, slovenské súdy ich žiadostiam o adopciu vyhovel. Postadopčné správy sú z Holandskej partnerskej agentúry do centra doručované podľa dohodnutých pravidiel a v požadovanom obsahu. Na konci roka 2015 bola uskutočnená revízia doručovania postadopčných správ a dožiadané zabezpečenie 6 chýbajúcich správ. V jednom prípade nás akreditovaná agentúra informovala o ťažkosti s doručením postadopčnej správy (nebolo možné nakontaktovať sa s adoptívnymi

rodičmi). Centrum sa so žiadosťou o zabezpečenie správy obrátila na ústredný orgán Holandska, ktorý promptne zjednal nápravu. Správa už bola do centra doručená a v súčasnosti centrum neeviduje žiadnu chýbajúcu postadopčnú správu z Holandska.

Deti zverené do predosvojiteľskej starostlivosti do Holandska

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
počet	3	2	3	7	10	9	11	8	5	0	4	8

Počet nových žiadateľov z Holandska za posledných 5 rokov*

rok	počet
2010	4
2011	7
2012	9
2013	2
2014	5
2015	2
spolu	29

**štatistiku žiadateľov podľa jednotlivých krajín začalo centrum viesť až od roku 2010*

E) Monacké kniežatstvo

Spolupráca pri medzištátnych osvojeniach medzi Monakom a Slovenskom sa začala už od roku 2003, keď sa uskutočnilo prvé zverenie slovenského dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti monackých žiadateľov. Ďalšie 2 deti odišli do Monaka v roku 2008, 1 dieťa v roku 2009 aj v roku 2010 a dve deti v roku 2015.

Deti zverené do predosvojiteľskej starostlivosti do Monaka

Štát	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Monako	1	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	0	2

Do roku 2009 sa osvojenia do Monaka realizovali len na základe Dohovoru. Následne bolo podpísané Memorandum o porozumení medzi CIPC a riaditeľstvom súdnych služieb Monackého kniežatstva kde bola stanovená frekvencia zasielania postadopčných správ nasledovne:

- po právoplatnom osvojení jedna správa každý rok do dovŕšenia 7. roku veku dieťaťa
- ďalšia správa v roku, keď dieťa dovŕši 10 rokov
- ďalšia správa v roku, keď dieťa 14 rokov
- ďalšia správa v roku, keď dieťa dosiahne plnoletosť

V roku 2014 sa premietli zmeny Postupu o medzištátnych osvojeniach do podpisu dodatku k Memorandu, ktorý stanovil zasielanie správ nasledovne:

- po právoplatnom osvojení jedna správa každý rok do dovŕšenia 10. roku veku dieťaťa,
- ďalšia správa v roku, v ktorom dieťa dovŕši 12. rok veku,
- ďalšia správa v roku, v ktorom dieťa dovŕši 14. rokov veku. Súčasťou tejto sociálnej správy je aj aktuálny DVD záznam dieťaťa a jeho adoptívnych rodičov a aktuálna lekárska správa o dieťati,
- ďalšia správa v roku, v ktorom dieťa dovŕši 16. rokov veku,
- posledná správa v roku, v ktorom dieťa dosiahne plnoletosť

V roku 2015 boli do predosvojiteľskej starostlivosti monackých párov zverené dve deti, ktoré sa v krajine dobre adaptovali.

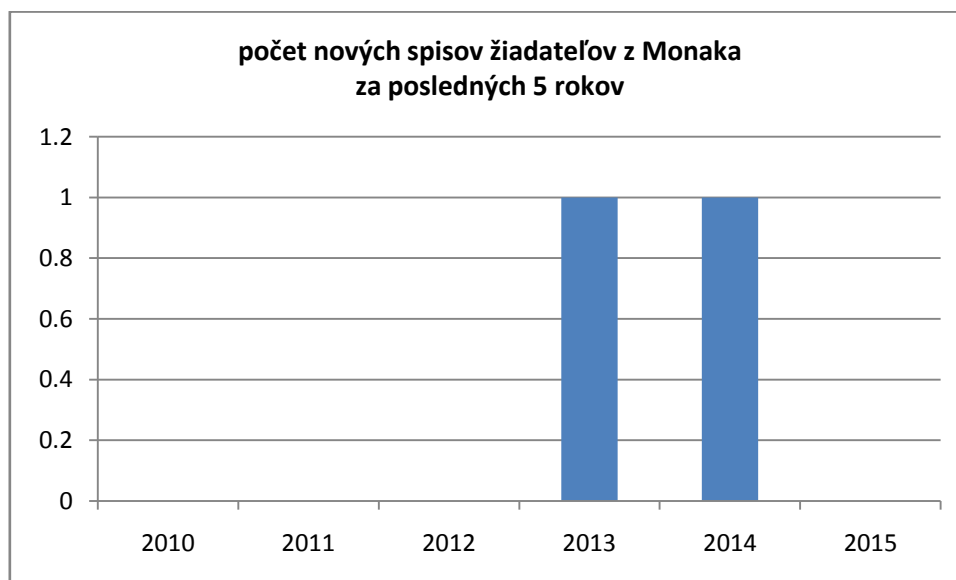
Nakoľko je Monacké kniežatstvo jeden z najmenších štátov, monitoring adoptovaných detí je jednoduchý a ľahko realizovateľný. Do Monaka bolo adoptovaných zo Slovenska celkovo 7 detí, o ktorých centrum v pravidelných intervaloch dostáva postadopčné správy.

Vo februári 2016 sa uskutočnila návšteva pracovníkov centra v Monaku, aby sa dohodli postupy pre doručovanie postadopčných správ v prípade, ak sa monitorované rodiny presťahujú do zahraničia. V prípade Monaka sa najčastejšie jedná o Francúzsko. Aj napriek tomu, že dve z monitorovaných rodín sa presťahovali do Francúzska, na základe dohodnutého postupu monacký partnerský orgán zabezpečil kontinuitu získavania informácií prostredníctvom francúzskych orgánov. Centrum tak neeviduje žiadne chýbajúce postadopčné správy z Monaka.

Partnerský orgán centru avizoval záujem o predloženie žiadosti na priradenie ďalšieho dieťaťa pre jeden z párov, ktorému bolo v roku 2015 už zverené jedno zo slovenských detí do predosvojiteľskej starostlivosti a v dohľadnej dobe sa pristúpi k finalizácii adopčného procesu tohto maloletého.

Počet nových žiadateľov z Monaka za posledných 5 rokov*

rok	počet
2010	0
2011	0
2012	0
2013	1
2014	1
2015	0
spolu	2

*štatistiku žiadateľov podľa jednotlivých krajín začalo centrum viesť až od roku 2010

F) Andorrské kniežatstvo

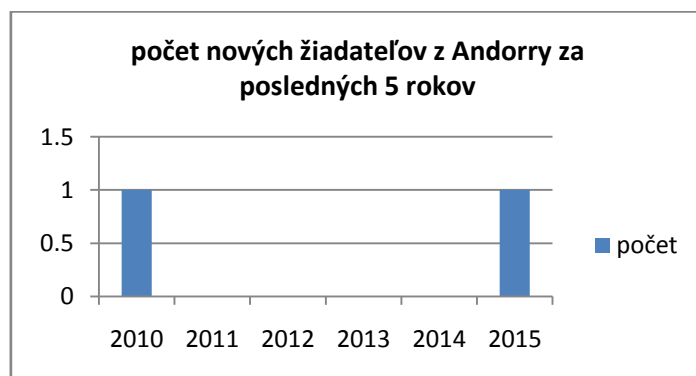
Andorrské kniežatstvo prejavuje svoj záujem o spoluprácu so Slovenskom v oblasti medzištátnych osvojení už dlhodobejšie a prvá dohoda o spolupráci bola dojednaná už v roku 2009. V roku 2010 bola prijatá aj prvá žiadosť andorrských záujemcov o slovenské deti, avšak realizácia adopčných procesov uskutočnená nebola. Po zmene Postupu pre medzištátne osvojenia v roku 2012 sa komunikácia o možnosti medzištátnych osvojení detí zo Slovenska do Andorry obnovila.

Dňa 3. júna 2014 sa v Bratislave stretli zástupcovia centra a zástupcovia Ministerstva zdravia a sociálnej starostlivosti Andorrského kniežatstva, ktoré je ústredným orgánom Andorry pre medzištátne osvojenia podľa Dohovoru. Na tomto stretnutí zástupcovia hore uvedených subjektov prerokovali podmienky a periodicitu koncipovania a zasielania postadopčných správ, ako aj vzor postadopčnej správy taktiež nastavenie komunikačných kanálov a ostatné praktické záležitosti spolupráce. V roku 2014 bol tiež podpísaný Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže a Ministerstvom zdravia a sociálnej starostlivosti Andorrského kniežatstva. V roku 2015 centrum obdržalo z tejto krajiny ďalšiu žiadosť záujemcov o adopciu.

Počet nových žiadateľov z Andorry za posledných 5 rokov*

rok	počet
2010	1
2011	0
2012	0
2013	0
2014	0
2015	1
spolu	2

*statistiku žiadateľov podľa jednotlivých krajín začalo centrum viesť až od roku 2010

G) Portugalsko

Medzi Portugalskom a Slovenskom bol Protokol o spolupráci medzi CIPC SR a Theinstitutodasegurancasocial, ústredným orgánom pre medzištátne osvojenia Portugalskej republiky podpísaný v roku 2014. Portugalsko je primárne krajinou pôvodu a sekundárne aj prijímajúcou krajinou. Znamená to, že v Portugalsku evidujú väčšie množstvo detí voľných na adopciu a menšie množstvo žiadateľov. Napriek tomu však prejavuje táto krajina záujem o spoluprácu a to najmä z toho dôvodu, ak by v Portugalsku prejavil záujem nejaký pár o adopciu dieťaťa zo Slovenska. Centrum tiež portugalský partnerský orgán kontaktuje (spolu s ostatnými partnerskými orgánmi) vždy, keď aktívne vyhľadáva žiadateľov pre dieťa, ak v aktuálnom zozname žiadateľov neeviduje pre dieťa žiadnych vhodných žiadateľov. Na základe toho sa potom môžu objaviť vhodní záujemcovia aj pre takéto dieťa.

Príklad z praxe:

Centrum aktívne vyhľadávalo pomocou partnerských orgánov v zahraničí žiadateľov pre chlapca, ktorého matka v tehotenstve požívala drogy, avšak tento chlapec nemal žiadne zdravotné následky. Oslovili sme aj portugalský partnerský orgán, ktorý nás informoval, že sa ozvalo niekoľko záujemcov, ktorí si chcú podať žiadosť na Slovensko. Toto sa však nezrealizovalo, nakoľko medzi časom našli pre toto dieťa vhodní žiadatelia na Slovensku a bol tak vyradený z evidencie detí vhodných na medzištátne osvojenie.

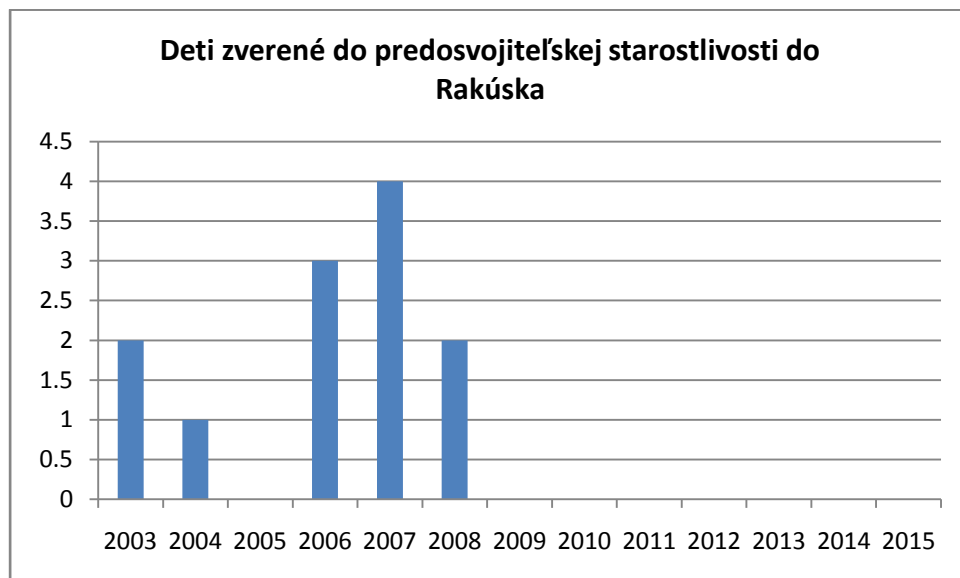
Centrum v súčasnosti neregistruje žiadnych žiadateľov z Portugalska.

H) Rakúsko

Spolupráca medzi Rakúskom a Slovenskom bola začatá už v roku 2003, keď sa uskutočnili prvé zverenia detí do predosvojiteľskej starostlivosti do Rakúska. Spolupráca prebiehala až do roku 2008 na základe Dohovoru. Bilaterálna zmluva medzi týmito dvoma krajinami pre oblasť medzištátnych osvojení uzatvorená nebola.

V minulosti bolo do Rakúska celkovo osvojených 12 detí zo Slovenska. Prehľad adopcií podľa jednotlivých rokov sa nachádza v tabuľke.

Štát	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rakúsko	2	1	0	3	4	2	0	0	0	0	0	0	0

Postadopčné správy mali byť zasielané po dobu 4 rokov a táto podmienka je vo všetkých spisoch splnená.

Obojstranný záujem o obnovenie spolupráce pri medzištátnych osvojeniach deklarovali obe krajiny už dlhodobejšie, avšak je náročné zladit' administratívne postupy oboch krajín. Rakúsko je federálny štát s 9 regionálnymi centrálnymi autoritami a 1 federálnou autoritou. Federálna centrálna autorita, ktorá je prvým komunikačným partnerom pre centrum nemá v kompetencii podpís bilaterálnych zmlúv, avšak je nápomocná v organizovaní komunikácie a nastavovaní podmienok spolupráce s regionálnymi centrálnymi autoritami. V novembri 2015 sa uskutočnila návšteva zástupcov federálnej centrálnnej autority v centre, aby sa dohodol spoločný postup pre komunikáciu s jednotlivými partnerskými orgánmi v Rakúsku.

Tie obdržali návrh na formu a znenie Protokolu o spolupráci. Federálna centrálna autorita obdržala od regionálnych autorít podnety, ktoré boli predmetom ďalšej diskusie, ktorá sa uskutočnila počas návštevy zástupcov centra v Rakúsku v novembri roku 2015. Ďalej bolo potrebné doplniť informácie pre partnerské orgány a rokovania pokračujú s výhľadom uzavretia zmluvy aspoň s niektorými z centrálnych autorít. S regiónmi ako sú Dolné Rakúsko a Tirolsko prebieha komunikácia o jednotlivých podmienkach, nakoľko by radi naviazali na úspešnú spoluprácu so Slovenskom v minulosti, keď ešte nebola nastavená podmienka nevyhnutnosti podpisu bilaterálnej zmluvy pred začatím akceptovania žiadostí z druhej krajiny.

I) Nemecká spolková republika

Podobná situácia je aj v Nemecku, kde je tiež systém regionálnych centrálnych autorít a federálnej centrálnej autority. Federálna centrálna autorita nemôže v mene jednotlivých regiónov rokovať ohľadom podmienok spolupráce, nakoľko každý región má iné pravidlá týkajúce sa osvojení. Centrum z tohto dôvodu začala rokovania s jednotlivými regiónmi a odprezentovalo podmienky, ktoré musia byť splnené na to, aby mohli byť adoptované slovenské deti. Nemecké orgány teraz posudzujú jednotlivé požiadavky a prisľúbili spätnú väzbu v blízkej budúcnosti. Najväčší záujem o spoluprácu prejavuje región Hamburg, Brémy, Dolné Sasko a Šlesvig, Holstein.

V minulosti bolo do Nemecka uskutočnených 7 adopcií. Prehľad sa nachádza v tabuľke.

Deti zverené do predosvojiteľskej starostlivosti do Nemecka

Štát	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nemecko	0	0	1	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0

Informácie o tom, ako mali byť zasielané postadopčné správy z Nemecka nie sú k dispozícii.

J) Luxembursko

Luxembursko bolo na spoluprácu oslovené Slovenskom v roku 2013 spolu s inými krajinami, ktoré sa pre centrum javili ako potenciálni vhodní partneri na realizáciu medzištátnych osvojení. Luxembursko je krajina s vysokou životnou úrovňou a kvalitne nastavenými systémami starostlivosti o dieťa. Zároveň je v tejto krajine veľké množstvo bezdetných párov, ktoré majú záujem o adopciu detí. Na stretnutí počas haagskej adopčnej konferencie boli obnovené rokovania o možnosti spolupráce pri medzištátnych osvojeniach medzi Slovenskou republikou a Luxemburským kniežatstvom. Luxemburská strana prejavila svoj záujem o začatie spolupráce, v čo možno najskoršom termíne a vyžiadala všetky dostupné informácie o postupoch pri medzištátnych osvojenia, legislatíve platnej na Slovensku ako aj . Slovenská strana informovala o nevyhnutnosti podpisu zmluvy, medzi ústrednými orgánmi oboch krajín, ako aj o podmienkach spolupráce. Ďalšie kroky, ako určenie akreditovaných agentúr na spoluprácu zo Slovenskom, ako aj ostatné náležitosti budú nasledovať v roku 2016.

K) Taliansko

Spolupráca s Talianskom v oblasti medzištátnych osvojení sa začala v roku 2003, keď bol riaditeľmi ústredných orgánov Slovenska a Talianska podpísaný Protokol o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach. V tomto protokole boli stanovené podmienky spolupráce ako aj procesov medzištátnych osvojení zo Slovenska. Okrem iného v ňom bolo dohodnuté aj zasielanie postadopčných správ po osvojení vo frekvencii 1 správu každý rok, po dobu 4 rokov.

Počas auditu, ktorý sa uskutočnil v roku 2013 sa zistili závažné nedostatky týkajúce sa hlavne doručovania postadopčných správ. Bolo zistené, že najviac postadopčných správ chýbalo práve z Talianska a to ohľadne detí osvojených v rokoch 2003-2005. V týchto rokoch bolo najviac detí adoptovaných prostredníctvom talianskej súkromnej adopčnej agentúry Famiglia e Minori, ktorej bola v roku 2010 odobratá akreditácia. Z tohto obdobia chýbalo 96 správ týkajúcich sa 72 detí, ktoré mala vypracovať spomínaná agentúra. Minister práce, sociálnych vecí a rodiny JUDr. Ján Richter pozastavil adopcie do Talianska až do doby, dokým do centra nebude doručená posledná chýbajúca správa.

Časť chýbajúcich správ bola odovzdaná na osobnom stretnutí riaditeľiek ústredných orgánov Slovenska a Talianska vo februári 2013 v Ríme a zároveň bolo dojednané, že ostatné správy budú dodané dodatočne po vyžiadaní ústredným orgánom Talianska z úradov, ktoré boli stanovené na vykonanie kontroly u tých detí, ktorých adopčný proces bol realizovaný

prostredníctvom spomínanej adopčnej agentúry. Všetky chýbajúce správy boli do centra doručené v písomnej podobe dňa 9.5.2013. O spolupráci medzi Slovenskom a Talianskom v oblasti medzištátnych osvojení a hlavne zistených nedostatkoch rokoval aj minister práce sociálnych vecí a rodiny s talianskym veľvyslancom na Slovensku dňa 6.3.2013. Taliansku stranu informoval, že nové adopčné procesy môžu byť začaté až po tom, čo Taliansko akceptuje nové podmienky centra. Išlo najmä o zasielanie postadopčných správ do 18 roku veku dieťaťa v stanovených intervaloch. Slovenská strana po týchto nezrovnalostiach bola ochotná pristúpiť na pokračovanie spolupráce tiež iba ak bude dohodnutá možnosť, aby zástupcovia centra mohli vycestovať do Talianska a priamo na mieste navštíviť slovenské deti adoptované do ich krajiny a overiť si tak relevantnosť informácií uvedených v postadopčných správach. Je tiež potrebné, aby talianska strana centru poskytla **zoznam nových akreditovaných subjektov** pre spoluprácu so Slovenskou republikou v oblasti medzištátnych osvojení. Tento zoznam mal taliansky ústredný orgán dodať najneskôr do 31.3.2014, nakoľko v Taliansku každoročne od januára do marca prebieha akreditačný proces. Tento zoznam ako aj potvrdenie nových podmienok spolupráce zatiaľ zo strany talianskej centrálnej authority potvrdené nebolo. Na poste riaditeľa tejto inštitúcie došlo k viacerým zmenám a preto centrum navrhovalo stretnutie ústredných orgánov Talianska a Slovenska na pôde centra. Talianska strana na tieto pozvania už dlhodobo nereagovala, preto sa centrum snaží o sprostredkovanie stretnutia diplomatickou cestou.

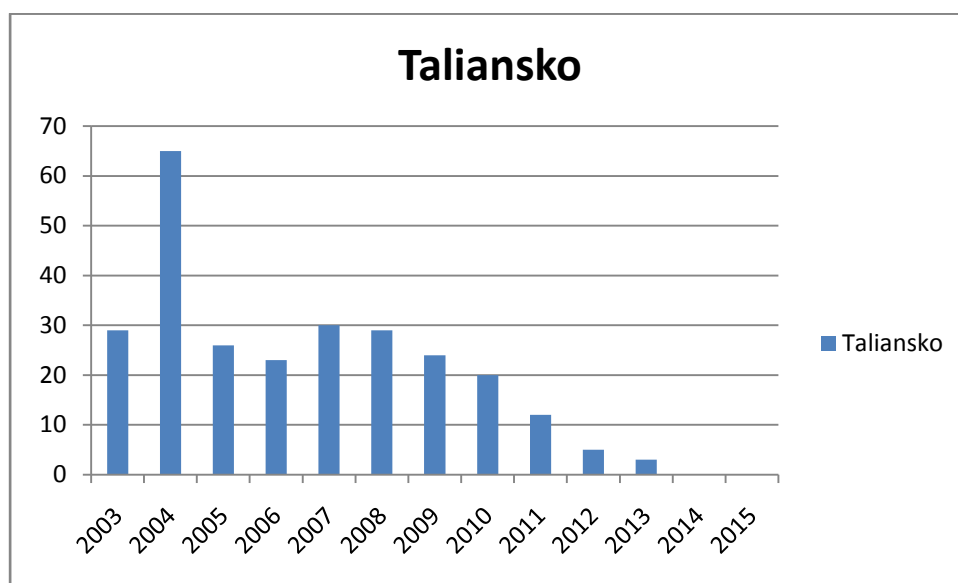
Do Talianska bolo od roku 2003 celkovo osvojených 266 detí zo Slovenska. Centrum naďalej sleduje adaptáciu detí, ktoré boli do Talianska osvojené formou postadopčných správ. Napriek tomu, že sa nové adopčné procesy do Talianska nerealizujú, povinnosť zasielania postadopčných správ ohľadom detí, ktoré boli v minulosti adoptované do Talianska naďalej pretrváva na základe podmienok, ktoré boli stanovené v pri podpise Protokolu o spolupráci v roku 2003.

Centrum môže konštatovať, že v oblasti komunikácie ohľadom doručovania postadopčných správ s talianskym partnerským orgánom nastalo zlepšenie. Na konci roka 2015 (tak ako aj na konci predchádzajúcich rokov) bola urobená revízia postadopčných správ. Doplnenie chýbajúcich správ bolo ihneď žiadané od Talianskeho partnerského orgánu. V súčasnosti centrum očakáva doručenie 6 posledných postadopčných správ, ktoré mali byť doručené do konca roku 2015. V prípade, ak správy neobsahujú dostatočné informácie, centrum dožadáva o ich doplnenie ústredný orgán Talianska, ktorý doplnenie správ zabezpečí .

Počet detí zverených do Talianska je uvedený v tabuľke a grafe.

Počet detí zverených do predosvojiteľskej starostlivosti do Talianska od roku 2003

Štát	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Taliansko	29	65	26	23	30	29	24	20	12	5	3	0	0

L) USA

Záujem zo strany USA o spoluprácu v oblasti medzištátnych osvojení so Slovenskom, pretrváva už dlhobojšie. Prvé stretnutie s novou konzulkou, Selenou Nelson Salcedo, sa uskutočnilo v októbri 2014. Čo sa týka možnosti adoptovať si dieťa zo Slovenska žiadateľmi, ktorí majú obvyklý pobyt v USA, pani generálna konzulka verbálne tlmočila záujem, nadviazať v tejto oblasti spoluprácu, ktorý následne potvrdila aj formou oficiálneho listu (diplomatickej nóty). Centrum oboznámilo partnerskú stranu o základnom predpoklade na spoluprácu, ktorým je podpis protokolu o medzištátnych osvojeniach medzi centrálnymi autoritami oboch krajín. Následné snahy o nadviazanie priamej komunikácie medzi centrálnymi autoritami vyústili do osobného stretnutia medzi referentkou centra, zodpovednou za adopcie a riaditeľkou ústredného orgánu USA v júni 2015, počas konferencie o medzištátnych osvojenia v Haagu. Došlo k výmene základných informácií a americká strana vyjadrila záujem o umožnenie návštevy ambasádorky pre detské záležitosti na Slovensku. Táto návšteva sa uskutočnila v dňoch 7. a 8. decembra 2015. Stretnutia, sa

okrem centra zúčastnili aj zástupcovia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva spravodlivosti SR a Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Obe strany si vymenili informácie o legislatívne a procesoch platných v ich krajine, týkajúcich sa osvojení ako aj zvyklostiach v spolupráci s partnerskými krajinami.

Centrum iniciovalo vytvorenie pracovnej skupiny, zastúpenej Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvom zahraničných vecí SR a Ministerstvom spravodlivosti SR, ktorá by sa zaoberala faktickou aj právnou stránkou prípadnej spolupráce medzi SR a USA v oblasti medzištátnych osvojení. V tejto súvislosti zaslalo žiadosť o nominácie kompetentným zástupcom jednotlivých orgánov. Do skupiny boli nominovaní:

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny

- Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže
- za odbor právnych služieb MPSVR
- odbor medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí MPSVR
- za Ústredie PSVR

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí

- odbor medzinárodného práva
- konzulárny odbor

Ministerstvo spravodlivosti účasť v pracovnej skupine odmietlo

Pracovná skupina zasadne po tom, čo americká strana zašle písomný návrh na zmluvu o spolupráci. V súčasnosti americká strana spracúva doplňujúce informácie, ktoré od centra priebežne dožadáva. Prebehol tiež konferenčný hovor sprostredkovaný americkou konzulkou na Slovensku, v ktorom centrum vysvetlilo niektoré svoje podmienky a ich dôvody.

M) Švédsko a Nórsko

Obe krajiny v minulosti deklarovali ťažkosti s uzatváraním medzištátnych dohôd v oblasti medzištátnych osvojení z dôvodov ich vnútroštátnej legislatívy a preto ani nie je veľký predpoklad že by sa v blízkej budúcnosti mohla obnoviť aktívna spolupráca v oblasti adopcií s týmito krajinami.

Spolupráca so Švédskom začala už v roku 2004 keď boli žiadateľom z tejto krajiny zverené prvé tri deti. Memorandum o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Barnenframförtallt – adoptioner vo Švédskom kráľovstve týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach bolo podpísané dňa 7.12.2009. Išlo však iba o zmluvu s akreditovanou adopčnou agentúrou. Slovensko vyžaduje v súčasnosti podpis zmluvy na úrovni ústredných orgánov a to najmä z toho dôvodu, aby malo centrum relevantného komunikačného partnera aj v prípade, ak by adopčnej agentúre bola odobratá akreditácia alebo by vznikli iné problémy.

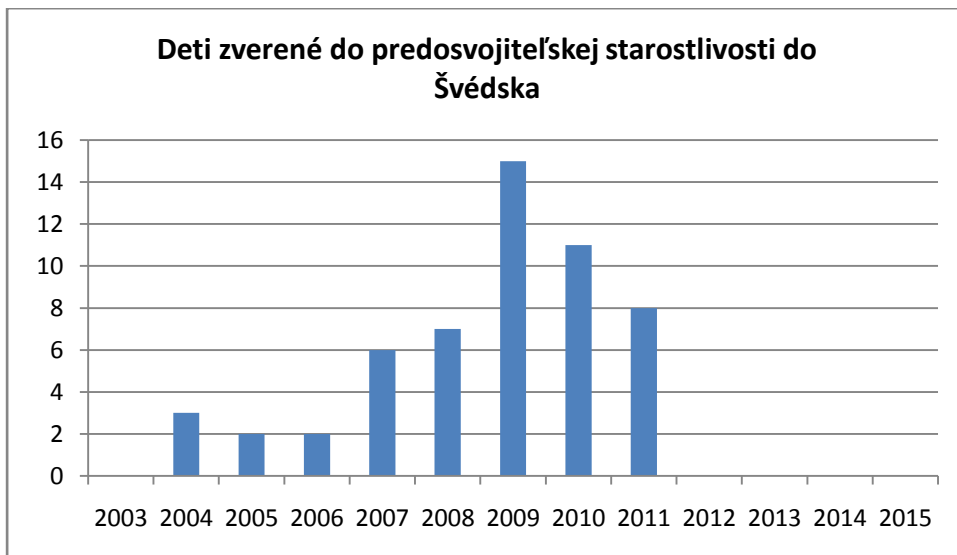
Zasielanie správ bolo dojednané vo frekvencii každý rok do dovŕšenia 18. roku veku až do roku 2009. Po podpise Memoranda o porozumení sa frekvencia zasielania postadopčných správ zmenila nasledovne:

- každý rok do dovŕšenia 7. roku veku dieťaťa
- v roku, keď dieťa dovŕši 10 rokov
- v roku keď dieťa dovŕši 14 rokov
- v roku, v ktorom dieťa dosiahne plnoletosť

Postadopčné správy zo Švédska sú zasielané v dohodnutej frekvencii a požadovanej kvalite. Centrum v súčasnosti neviduje žiadnu chýbajúcu postadopčnú správu. Celkovo bolo do Švédska zverených 54 detí, ktoré sa v krajine adaptovali dobre.

Deti zverené do predosvojiteľskej starostlivosti do Švédska

Štát	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Švédsko	0	3	2	2	6	7	15	11	8	0	0	0	0

Adopcie slovenských detí do Nórska sa zatiaľ neuskutočnili.

Prehľad platných zmlúv o medzištátnych osvojeniach

V súčasnosti sú v platnosti nasledovné zmluvy o medzištátnych osvojeniach:

- Dodatok č. 1 k Memorandu o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Ministerstvom spravodlivosti **Holandského kráľovstva** týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach zo dňa 10.9.2009, ktorý bol podpísaný **9. 12. 2013**
- Dodatok č. 1 k Memorandu o porozumení medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej republike a Riaditeľstvom súdnych služieb **monackého kniežatstva** týkajúce sa spolupráce pri medzištátnych osvojenia zo 7. Septembra 2009, ktorý bol podpísaný **31.1.2014**
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a Ministerstvom zdravia a sociálnej starostlivosti **Andorrského kniežactva** týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach z 2.6.2014
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a Odborom sociálnych štandardov ministerstva

rodiny a sociálnej solidarity **Maltskej republiky** týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych osvojeniach z 23.1.2014

- „Amendment no. 1 to the protocol on cooperation between The centre for the international legal protection of children and youth of the Slovak Republic and the Department for social welfare standards within the Ministry for the family and social solidarity of the republic of **Malta** concerning cooperation in respect of intercountry adoptions of 23 January 2014“ zo 8.8.2014
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky a The institutodasegurancasocial, I.P., Ústredným orgánom pre medzištátne osvojenia **Portugalskej republiky** týkajúci sa spolupráce pri medzištátnych z 1.4.2014
- Administratívna dohoda tvoriaca rámec pre spoluprácu pri medzištátnych osvojeniach, ktorú uzavreli minister zahraničných vecí a medzinárodného rozvoja **Francúzskej republiky** a riaditeľka Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže Slovenskej republiky dňa 24. 11.2015
- Protokol o spolupráci medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže v Slovenskej Republike a Sekretariátom ministra zahraničných vecí **Sanmarínskej republiky** pri medzištátnych osvojeniach z 27.5.2015

Všetky platné zmluvy sú zverejnené na webovej stránke centra.

Prehľad zahraničných žiadateľov

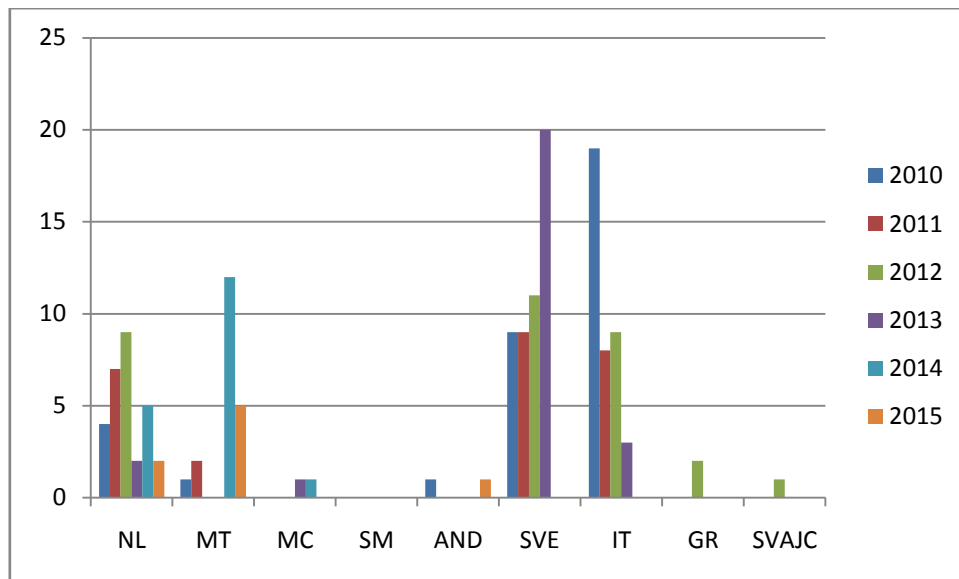
Centrum vedie prehľad zahraničných žiadateľov, ktorí majú záujem o osvojenie dieťaťa zo Slovenska. Žiadatelia musia prejsť podobným procesom prípravy a splnenia rôznych podmienok v svojej krajine pred tým, než získajú potvrdenie príslušného orgánu (ústredný orgán alebo akreditovaná inštitúcia) podľa článku 15 Haagskeho dohovoru, že **žadatelia sú spôsobilí a vhodní pre osvojenie dieťaťa** zo zahraničia.

Do zoznamu centra sú zaradení až po tom, čo centrum od partnerského orgánu obdrží kompletnú dokumentáciu žiadateľov a posúdi ju. Dokumentácia poskytuje komplexný obraz o žiadateľoch, keďže obsahuje sociálnu správu so všetkými informáciami o rodine, lekárske správy, výpisy z registra trestov, daňové priznanie, fotografie, DVD záznam atď.

V priloženom dotazníku uvádzajú svoje možnosti o aké dieťa sa dokážu postarať. Informácie sa týkajú najmä veku a zdravotného stavu dieťaťa.

Prehľad žiadateľov podľa jednotlivých krajín za posledných 5 rokov*

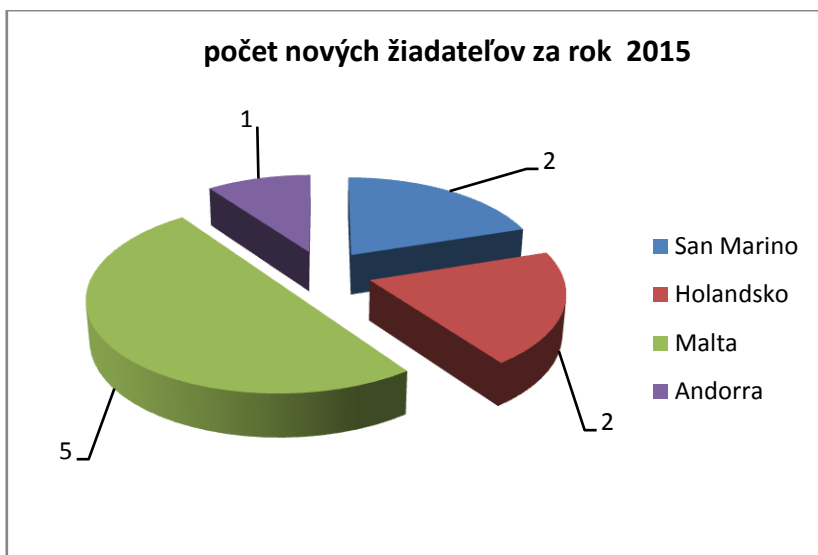
Rok	NL	MT	MC	SM	AND	SVE	IT	GR	SVAJC	celkovo
2010	4	1	0	0	1	9	19	0	0	34
2011	7	2	0	0	0	9	8	0	0	26
2012	9	0	0	0	0	11	9	2	1	32
2013	2	0	1	0	0	20	3	0	0	26
2014	5	12	1	0	0	0	0	0	0	17
2015	2	5	0	0	1	0	0	0	0	10
celkovo	29	20	2	0	2	49	39	2	1	145

V roku 2015 centrum obdržalo 5 nových dokumentácií žiadateľov z Malty, 2 od žiadateľov z Holandska, 1 z Andorry, 2 zo San Marína. Okrem toho sa centrum zaoberalo aj žiadosťami 2 párov z Rakúska, avšak títo neboli zaradení do zoznamu žiadateľov, keďže s Rakúskom zatiaľ nebola podpísaná bilaterálna zmluva.

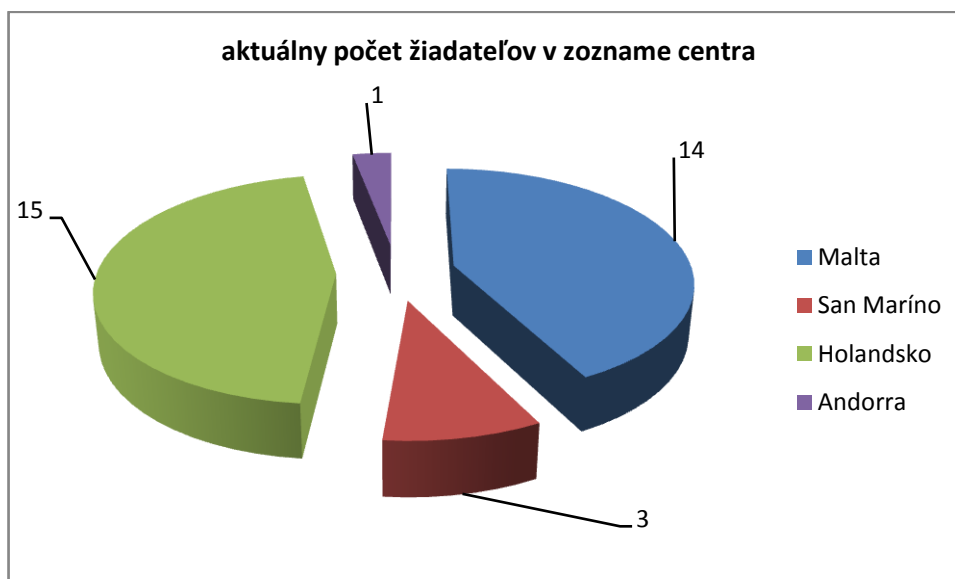
Dokumentácie nových žiadateľov prijatých v roku 2015

Krajina	počet nových žiadostí
San Marino	2
Holandsko	2
Malta	5
Andorra	1
Spolu	10

Aktuálny počet žiadateľov v evidencii centra

Krajina	Počet žiadateľov
Malta	14
San Maríno	3
Holandsko	15
Andorra	1
Spolu	32

Slovensko ako prijímajúca krajina

Vzhľadom na vzrastajúci počet záujemcov zo Slovenska, ktorí si chcú adoptovať dieťa zo zahraničia vyvíja centrum snahy na to, aby sa naša krajina etablovala aj ako prijímajúca krajina. Nakoľko v tejto oblasti nie sú jasne a jednoznačne nastavené pravidlá, centrum pripravuje doplnenie postupu pre medzištátne osvojenia aj pravidlami pre osvojenie dieťaťa zo zahraničia občanmi, ktorí majú obvyklý pobyt na Slovensku. Z tohto dôvodu komunikuje z rôznymi inými orgánmi, aby tak postup bol jednotný a v zmysle zákonov. Zástupcovia a zástupcovia oddelenia štátneho občianstva Ministerstva vnútra sa stretli aby prerokovali otázky týkajúce sa udeľovania štátneho občianstva deťom, ktoré sú adoptované zo zahraničia do Slovenskej republiky a konzultovanie otázok súvisiacich s ich legálnym pobytom na Slovensku. Okrem toho sa zrealizovalo aj stretnutie zástupcov centra s vedením Hraničnej a cudzineckej polície, aby boli objasnené podmienky vstupu a získanie trvalého pobytu ako aj víz dieťaťa adoptovaného z tretích krajín.

A, Etiópia

Centrum sa pokúsilo nadviazať spoluprácu s Etiópiou, ktorá síce nie je členom Hagskeho dohovoru, avšak napriek tomu odtiaľ veľa európskych aj mimo európskych krajín adoptuje deti. Je to krajina, ktorá takúto pomoc akútne potrebuje a na druhej strane je množstvo žiadateľov, ktorí majú záujem týmto deťom pomôcť. Cieľom komunikácie bolo, aby centrum spoznalo systém adopcií v danej krajine a vymenila si informácie týkajúce sa systému osvojení v oboch krajinách s kompetentnými osobami. Následne centrum zaslalo návrh zmluvy o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach, nakoľko Etiópia nie je členom Hagskej konvencie. Príslušné úrady prisľúbili zváženie tejto zmluvy a ďalšie následné rokovania, ktoré by mohli viesť k možnosti adoptovať deti z Etiópie občanmi s obvyklým pobytom na Slovensku.

B, Spolupráca s krajinami vo vojnovom stave

Taktiež v krajinách, kde je politická a bezpečnostná situácia veľmi komplikovaná a pre deti nebezpečná (Ukrajina, Kambodža atď.) iniciovalo centrum nadviazanie spolupráce, aby tak bolo možné pomôcť osiroteným deťom. Bohužiaľ, vo vojnu zmietanej krajine, je komunikácia zo strany partnerských úradov pomerne zdĺhavá a centrum čaká na reakciu zo

strany príslušných úradov. Centrum sa snaží o komunikáciu s Ukrajskou centrálnou autoritou a prostredníctvom veľvyslanectva, vďaka ktorému sa uskutočnil prvý kontakt s partnerským orgánom, aby sa tak mohla začať spolupráca.

C, Vietnam

V roku 2015 centrum obdržalo žiadosť o umožnenie adopcie žiadateľom s obvyklým pobytom na Slovensku, ktorí majú záujem osvojiť svojho synovca s obvyklým pobytom vo Vietname. Po prešetrení pomerov príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, centrum udelilo súhlas s pokračovaním adopčného procesu. Žiadatelia budú pokračovať žiadosťou o udelenie víz pre maloletého, ktorá je potrebná pre ďalšie konanie úradov vo Vietname.

Spolupráca s inými orgánmi

A, Spolupráca so Slovenskou advokátskou komorou

Nakoľko je účasť právnych zástupcov, ktorí sú zapísaní v Slovenskej advokátskej komore na procesoch medzištátnych osvojení nevyhnutná a zároveň, je dôsledná a odborná práca advokátov, ktorí majú na starosti jednotlivé adopčné procesy veľmi dôležitá, riaditeľka centra prednášala o procese medzištátnych osvojení záujemcom zo Slovenskej advokátskej komory. Bolo tak možné rozšíriť povedomie o správnom počínaní advokátov pri medzinárodných adopciách, ako aj zodpovedanie ich praktických otázok.

B, Spolupráca s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny a s profesionálnymi rodičmi

Na základe praktických skúseností s možnými komplikáciami v jednotlivých adopčných procesoch, iniciovalo centrum pracovné stretnutia s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, ako aj Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, v ktorých sa preberajú možnosti vylepšenia postupu pre medzištátne osvojenia, ako aj zlepšenie súčinnosti a spolupráce jednotlivých orgánov v adopciách.

Centrum v marci 2016 realizovalo stretnutia s odborníkmi z detských domovov ako aj profesionálnymi rodičmi v rámci celého Slovenska, aby podrobnejšie informovalo o postupe pri medzištátnych osvojení do členských štátov dohovoru a priblížilo praktickú stránku procesov medzištátnych osvojení. Vďaka týmto stretnutiam sa podarilo okrem edukačnej stránky aj zblížiť všetky zložky, ktoré sú do adopcií zapojené a výrazne vylepšiť komunikáciu. Zároveň sa otvorili mnohé témy, na základe ktorých centrum pripravuje návrhy

na vylepšenia postupu pre medzištátne osvojenia. Zvolaná bola pracovná skupina so zastúpením odborníkov z centra, detských domovov, ústredia práce, určených úradov a ministerstva práce, členovia ktorej budú diskutovať o možných riešeniach a prevencii potencionálnych komplikácií v jednotlivých adopčných procesoch. Táto pracovná skupina sa bude zaoberať vylepšením Postupu pre medzištátne osvojenia. Tiež bude pracovať na skvalitňovaní podkladových materiálov, ktoré sú súčasťou dokumentácie dieťaťa. Budú vytvorené formuláre na posúdenie súrodeneckých väzieb, psychologických správ o dieťati, informačný list o dieťati, ktorý bude poskytovať viac informácií aj o profesionálnej rodine, v ktorej dieťa vyrastá a pod.

C, Predsedníctvo Slovenskej republiky v Rade Európy

Centrum tiež bude hrať kľúčovú úlohu na prípravách týkajúcich sa predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európy v druhej polovici roku 2016. Predstavitelia Európskej komisie vyjadrili svoj záujem na tom, aby centrum prezentovalo svoje skúsenosti s medzištátnymi adopciami a zároveň bolo účastné pri tvorbe novej legislatívy Európskej rady, ktorá sa bude zaoberať témou medzištátnych osvojení v rámci Európskej únie. Centrum túto výzvu prijíma a pripravuje sa na túto náročnú a zodpovednú úlohu.

Postadopčné správy

Adaptácia dieťaťa v prijímajúcej krajine sa sleduje prostredníctvom sociálnych (postadopčných) správ. Správy vypracúvajú pracovníci príslušných orgánov (zväčša sociálnych úradov alebo akreditovaných agentúr) v závislosti od legislatívy a postupov prijímajúcej krajiny. Správy sú doručované do centra, ktoré ich ďalej distribuuje aj na určené úrady práce, sociálnych vecí a rodiny. Nároky na obsah správ sú jasne definované vo formulároch sociálnych správ, ktoré sú súčasťou každej aktuálne bilaterálnej zmluvy. Prílohou k správe sú aj fotografie dieťaťa s novou rodinou a jeho kresby.

V prípade, ak správa obsahuje informácie, ktoré naznačujú, že nie je zabezpečený najlepší záujem dieťaťa, centrum dožadáva od partnerského orgánu **doplňujúce informácie**. V prípade, že informácie sú nedostatočné alebo vznikne potreba ich overiť, centrum má v súčasnosti vďaka aktuálnym bilaterálnym dohodám uzavretým s krajinami, s ktorými v súčasnosti spolupracuje možnosť vykonať **kontrolu na mieste**.

A, Správy z predosvojiteľskej starostlivosti sú zasielané vo frekvencii:

Prvá správa do jedného mesiaca odo dňa príchodu dieťaťa do prijímajúcej krajiny a následne pravidelne jedenkrát za 3 mesiace až do vydania rozhodnutia o osvojení.

Správy z predosvojiteľskej starostlivosti tvoria tiež súčasť dokumentácie, ktorú podáva advokát spolu s návrhom na finálne zverenie dieťaťa zahraničnému páru na súd. Do polovice roku 2012 (teda nástupu súčasného vedenia centra) sa štatistické údaje ohľadom postadopčných správ nevedli. V ďalšom texte sú uvedené štatistiky od nástupu súčasného vedenia a po vykonanom audite.

Celkovo bolo v rokoch 2012 -2015 doručených do centra 172 správ z predosvojiteľskej starostlivosti.

Celkový počet správ z predosvojiteľskej starostlivosti v období 2012 -2015

rok	Spolu
2012	20
2013	77
2014	42
2015	33
Spolu	172

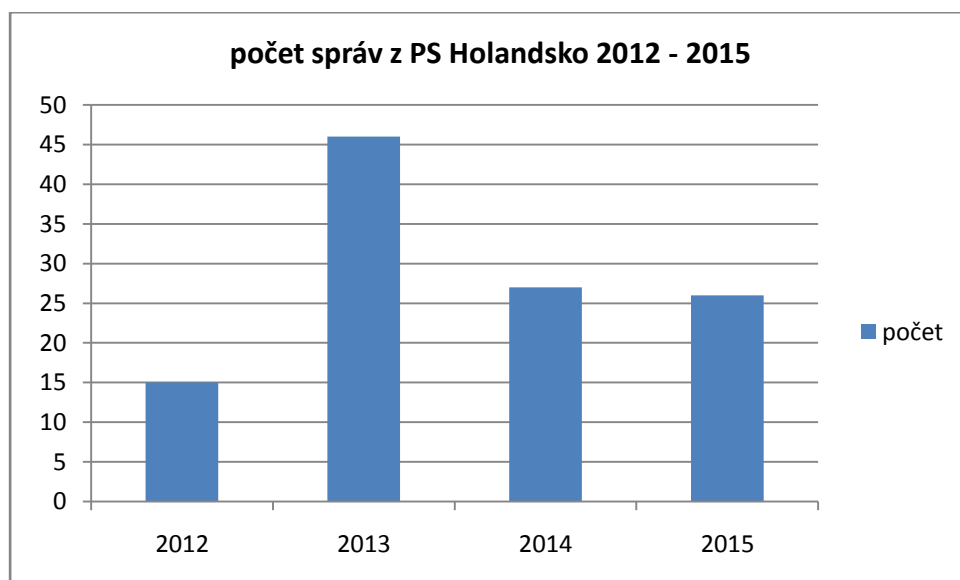
Celkový počet správ z predosvojiteľskej starostlivosti podľa krajín v období 2012 -2015

Krajina	Počet
Malta	1
Monako	4
Taliansko	37
Holandsko	114
Švédsko	16
Celkovo	172

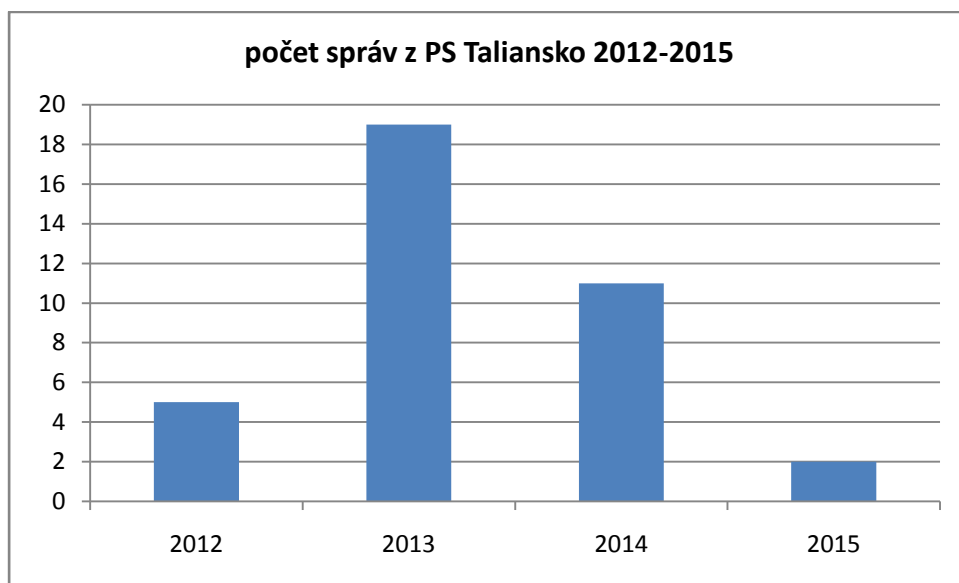
Holandsko, Správy z predosvojiteľskej starostlivosti doručené v rokoch 2012 – 2015

rok	počet
2012	15
2013	46
2014	27
2015	26
Spolu	114

Taliansko, Správy z predosvojiteľskej starostlivosti doručené v rokoch 2012 – 2015

rok	počet
2012	5
2013	19
2014	11
2015	2
Spolu	37

Malta – z tejto krajiny bola doručená 1.správa z predosvojiteľskej starostlivosti v roku 2015
a z **Monaka** 4 správy z predosvojiteľskej starostlivosti v roku 2015

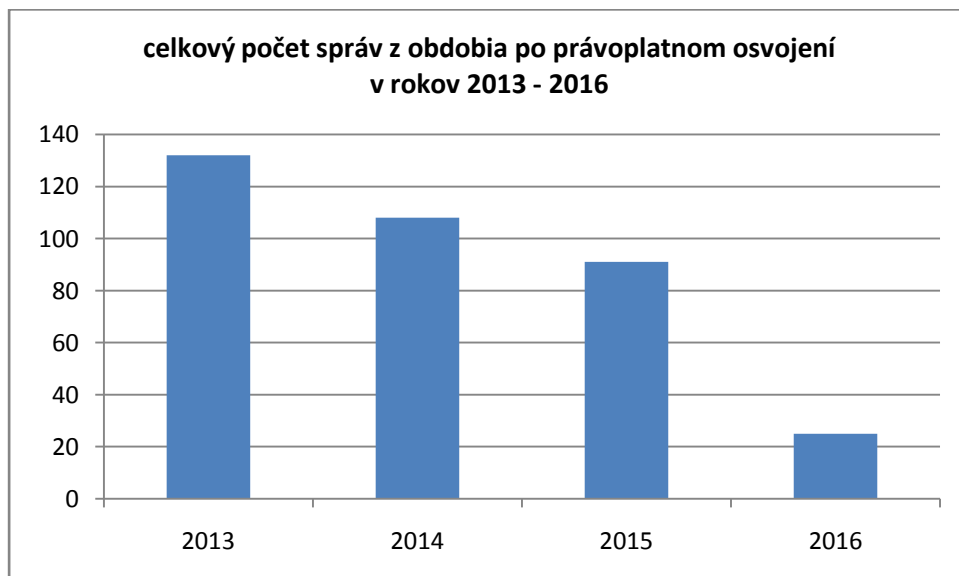
B, Správy z obdobia po finálnom rozhodnutí súdu

V minulosti sa nároky na frekvenciu zasielania správ po osvojení, v súčasnosti je však zjednotená a vyžaduje sa od všetkých krajín rovnako v nasledovnej frekvencii:

- a)každý rok do dovŕšenia 10. roku veku dieťaťa
- b)ďalšia sociálna správa vo veku keď dieťa dovŕši 14. rok života. Súčasťou tejto sociálnej správy je aj aktuálny DVD záznam dieťaťa a jeho adoptívnych rodičov a aktuálna lekárska správa o dieťati
- c)ďalšia správa v roku kedy dieťa dovŕši 16 rokov
- d)posledná sociálna správa pred dosiahnutím plnoletosti dieťaťa

Celkový počet správ z obdobia po právoplatnom osvojení v rokoch 2013 - 2016

Rok	počet
2013	132
2014	108
2015	91
2016	25
spolu	356

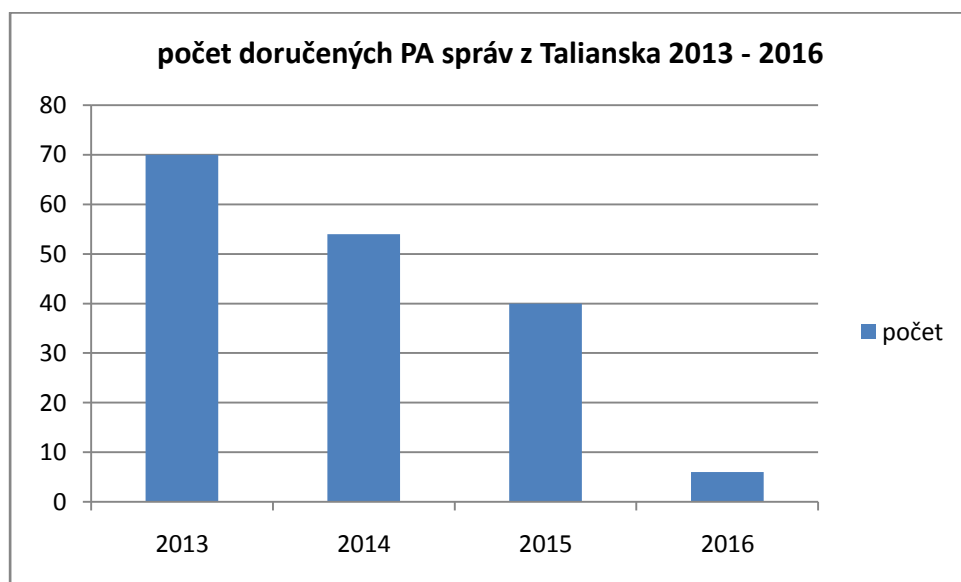
Prehľad doručených postadopčných správ z obdobia po osvojení za rok 2013 – 2016 podľa krajín

Krajina	počet
Taliansko	170
Švédsko	85
Holandsko	95
Monako	6
Spolu	356

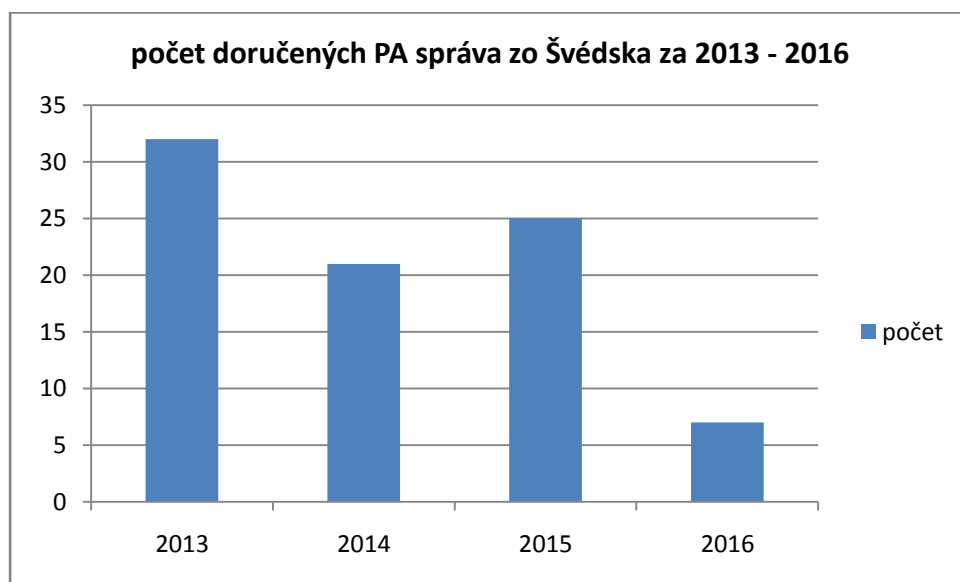
Taliansko, Doručené postadopčné správy za rok 2013 – 2016

Rok	počet
2013	70
2014	54
2015	40
2016	6
spolu	170

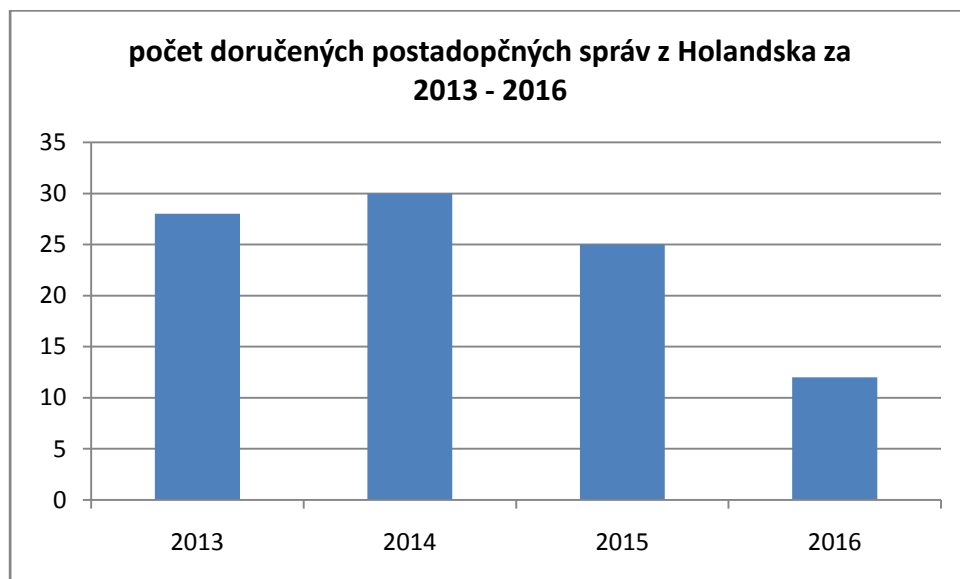
Švédsko, Doručené postadopčné správy za rok 2013 – 2016

rok	počet
2013	32
2014	21
2015	25
2016	7
spolu	85

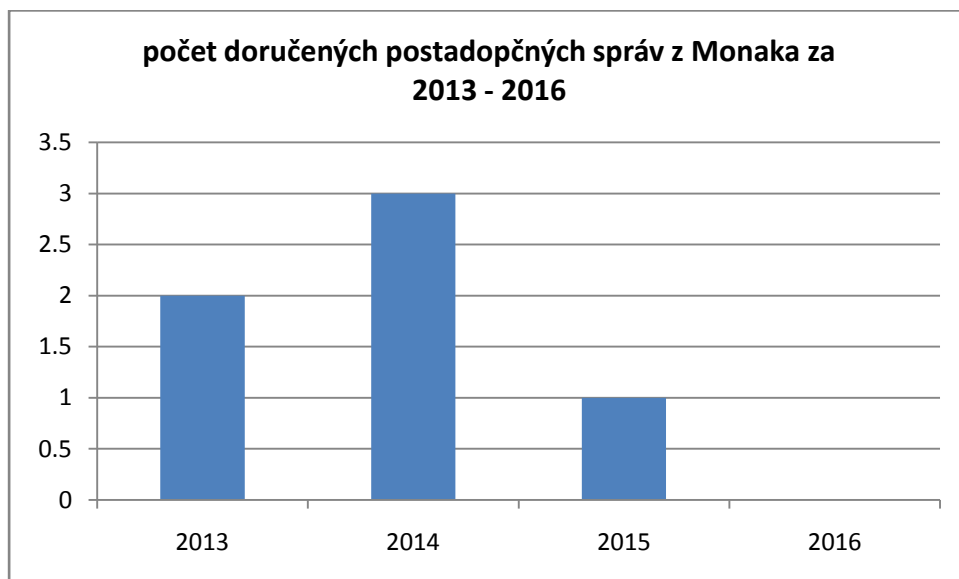
Holandsko, Doručené postadopčné správy za rok 2013 – 2016

rok	počet
2013	28
2014	30
2015	25
2016	12
spolu	95

Monako, Doručené postadopčné správy za rok 2013 – 2016

rok	počet
2013	2
2014	3
2015	1
2016	0
spolu	6

8. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

Centrum je napojené na štátny rozpočet SR prostredníctvom rozpočtu MPSVR SR a hospodári samostatne, podľa schváleného rozpočtu s prostriedkami, ktoré mu určí zriaďovateľ – MPSVR SR.

Rozpočet organizácie podľa programov v Eurách

Kód	Názov	Výdavky
07E	Tvorba a implementácia politík	425 989,00
07E04 -	Výkon štátnej správy na úseku sociálnych vecí, rodiny, práce a zamestnanosti	425 989,00
07E0402 -	Ostatná štátna správa	425 989,00

Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie

Celkové výdavky centra k 31.12.2015 boli 433 906,71 Eur v percentuálnom vyjadrení k celkovému rozpočtu je to vo výške 100 %.

- Mzdy a platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)

Celkový objem mzdových prostriedkov bol vyčerpaný vo výške 179 992,48 Eur t.j. 74,69 % k celkovému rozpočtu miezd pri priemernom evidenčnom počte zamestnancov vo fyzických osobách k 31.12.2015 v počte 18, pričom jedna štátna zamestnankyňa je na neplatenom voľne a jedna je od 27.6. 2015 na rodičovskej dovolenke.

- Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní (620)

Rozpočtové položky poistného a príspevku zamestnávateľa do Zdravotných poisťovní a Sociálnej poisťovne bola čerpaná vo výške 98 897,76 Eur. Čerpanie na týchto rozpočtových položkách tvoria odvody zamestnávateľa z miezd štátnych zamestnancov.

- Cestovné výdavky (631)

Celkové výdavky na cestovné k 31.12.2015 boli čerpané vo výške 8 968,23 Eur . Výdavky na zahraničné služobné cesty k 31.12.2015 boli vo výške 8 557,41 Eur, náhradu cestovného pri tuzemských služobných cestách tvorila finančná čiastka vo výške 410,82 Eur./98,88%/

K sledovanému obdobiu bolo uskutočnených 27 zahraničných služobných ciest, ktorých sa zúčastnili štátni zamestnanci z medzinárodno-právneho oddelenia centra. Sú to tieto zahraničné krajiny: Česká republika - 1, Belgicko - 4, Anglicko – 2, Panama - 2, Rakúsko - 13, Nórsko - 1, Holandsko 1, Luxembursko – 1, Maďarsko – 1. Zúčastnili sa ich štátni zamestnanci centra.

Uvedené sú len niektoré zahraničné služobné cesty:

Dňa 11.2.2015-12.2.2015 sa dvaja štátni zamestnanci zúčastnili ZPC v Bruseli /Belgicko/.

Účel ZPC: Stretnutie zástupcov ústredných orgánov a sudcov na tému : Ročné stretnutie zástupcov Európskej justičnej siete v občianskych a obchodných veciach.

Náklady na dopravné a ubytovanie hradila pozývajúca strana, ostatné náklady boli hradené z rozpočtu centra.

Dňa 9.3.2015-11.3.2015 sa 1 štátny zamestnanec zúčastnil ZPC v CumberlandLodge /Veľká Británia /.

Účel ZPC: Anglophone-GermanophoneConference – Rodičovské únosy a odoberanie detí zo strany starostlivosti ich biologických rodičov.Všetky náklady boli hradené z rozpočtu centra.

Dňa 11.3.2015-12.3.2015 sa 3 štátni zamestnanci zúčastnili ZPC v Bruseli /Belgicko/.

Účel ZPC: Stretnutie zástupcov ústredných orgánov a sudcov na tému: Ročné stretnutie zástupcov Európskej justičnej siete v občianskych a obchodných veciach.Všetky náklady boli hradené z rozpočtu centra.

Dňa 26.3.2015-28.3.2015 sa p. riaditeľka centra JUDr. Cíсарová Andrea a 1 štátny zamestnanec zúčastnili ZPC v Paname /Panama/.

Účel ZPC: Návrat maloletých detí Martina a Dominiky Gajdárových, ktoré sa podľa stanoviska príslušného súdu v Paname ako aj Národnej ústredne Interpol nachádzali na území Panamy. Všetky náklady boli hradené z rozpočtu centra.

Dňa 14.5.2015-15.5.2015 sa 5 štátnych zamestnancov zúčastnilo ZPC v Londýne /Veľká Británia/.

Účel ZPC: Konferencia – okrúhly stôl – Odoberanie a ochrana detí v Spojenom kráľovstve a problematika Nariadenie Rady /EC/ č. 2201/2003 z 27.11.2003 o súdnej právomoci

a uznávaní o výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenia /ES/ č. 1347/2000. Všetky náklady boli hradené z rozpočtu centra.

Dňa 12.5.2015-14.5.2015 sa p. riaditeľka centra JUDr. Cíсарová Andrea zúčastnila ZPC v Oslo /Nórsko/.

Účel ZPC: Rokovanie Barnevernet v Lillehameri vo veci odobratia maloletého dieťaťa slovenskému občanovi. Náklady hradené MPSVR.

Dňa 1.7.2015-2.7.2015 sa 2 štátni zamestnanci zúčastnili ZPC v Bruseli /Belgicko/.

Účel cesty ZPC: Zasadnutie EJNI venované mediácii všeobecne a výživnému.

Náklady na dopravné a ubytovanie hradila pozývajúca strana, ostatné náklady boli hradené z rozpočtu centra.

Dňa 9.11.-11.11.2015 sa 2 štátni zamestnanci zúčastnili ZPC v Luxemburg /Luxembursko/.

Účel ZPC: Pravidelné stretnutie Európskej justičnej siete. Náklady na ubytovanie a dopravu hradila pozývajúca strana a ostatné náklady z rozpočtu centra.

Dňa 19.11.2015 sa p. riaditeľka centra JUDr. Cíсарová Andrea zúčastnila ZPC v Peterborough /Veľká Británia/. Účel ZPC: Podpis memoranda o porozumení. Náklady boli hradené z rozpočtu centra.

- Energie, voda, komunikácie (632)

Výdavky na energie, vodu a komunikácie činia v celkovom vyjadrení 19 139,40 Eur

Najvyššie čerpanie bolo na rozpočtovej položke 632003 – Poštové a telekomunikačné služby vo výške 11 435,08 Eur, z ktorej boli hradené výdavky na poštovné a telekomunikačné poplatky./99,51%/

- Materiál (633)

Výdavky v tejto rozpočtovej klasifikácii boli vo výške 15 874,60 Eur. Najväčšiu finančnú čiastku tvorí rozpočtová položka 633006 – Všeobecný materiál, vo výške 11 124,33 Eur na nákup kancelárskeho papiera a kancelárskych potrieb a tonerov do tlačiarní. /98,73%/

- Dopravné (634)

Z tejto rozpočtovej klasifikácie bola k 31.12.2015 čerpaná čiastka vo výške 1 463,74 Eur, z toho: rozpočtová položka 634001 na nákup paliva do služobného osobného auta Škoda Rapid, vo výške 904,64 Eur. Rozpočtová položka 634002-Servis, údržba, bola čerpaná vo

výške 93,49 Eur .Rozpočtová položka 634003 – Poistenie, čerpanie tvorilo zaplatené zákonné poistenie a havarijné poistenie Allianz-Slovenská poisťovňa a.s. za služobný automobil Škoda Rapid ŠPZ BL 934 IB bolo 465,61 Eur./86,11%/

- Rutinná a štandardná údržba (635)

K 31.12. 2015 v tejto rozpočtovej skladbe boli čerpané rozpočtové prostriedky vo výške 2 293,96 Eur, na údržbu budov a softvéru./96,38%/

- Nájomné za nájom (636)

K 31.12.2015 boli v tejto rozpočtovej skladbe čerpané rozpočtové prostriedky na prenájom poštového priečinku vo výške 72,00 Eur. /97,3%/

- Služby (637)

Celkové plnenie na tejto rozpočtovej klasifikácii vo finančnom vyjadrení je vo výške 154 358,56 Eur.Najvyššie čerpanie na RP 637 004 – 51 537,81 Eur /napr. preklady na súdne pojednávania, tonery /.

Rozpočtová položka 637 014 – stravovanie vo výške11 141,86 Eur bola čerpaná na stravovanie štátnych zamestnancov.

Rozpočtovú položku 637 027- Odmeny mimo PP vo výške 4 145, 76 Eur tvorili výdavky na vyplatené dohody o vykonaní práce a na dohody o pracovnej činnosti

- Transfery (642)

Na tejto rozpočtovej položke je plnenie vo výške 657,91 Eur, ktoré bolo čerpané z dôvodu náhrady príjmu pri práceneschopnosti.

Pri nakladaní s rozpočtovými prostriedkami centrum postupovalo hospodárne, v súlade zo zákonom a rozpočtovými opatreniami zriaďovateľa.

9. NÁRODNÝ PROJEKT „PODPORA CENTRA PRE MEDZINÁRODNOPRÁVNÚ OCHRANU DETÍ A MLÁDEŽE CIPC I“

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny – Európsky sociálny fond, podpísalo 26.6. 2015 s Centrom pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládež zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku číslo zmluvy Z 2712013072301 ITMS kód 27120130723

Miesto realizácie projektu: Trenčiansky kraj, Žilinský kraj, Banskobystrický kraj, Nitriansky, Trnavský kraj, Prešovský kraj a Košický kraj

Operačný program Zamestnanosť a sociálny inklúzia

Spolufinancované fondom: ESF

Prioritná os: Podpora sociálnej inklúzie

Opatrenie: 2.1. Podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčených prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitým zreteľom na marginalizované rómske komunity

Celkové oprávnené výdavky na realizáciu projektu: 1. 213.359, 56 EUR

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR podpísalo 26.6. 2015 s Centrom pre medzinárodno-právnu ochranu detí a mládeže Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku číslo zmluvy: Z 27130233002401 ITMS kód 27130230024

Miesto realizácie projektu: Bratislavský samosprávny kraj

Operačný program: Zamestnanosť a sociálna inklúzia

Spolufinancované fondom: ESF

Prioritná os: Podpora sociálnej inklúzie

Opatrenie: 2.1 Podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčených prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitým zreteľom na marginalizované rómske komunity

Celkové oprávnené výdavky projektu: 152 113,72 EUR

V roku 2015 Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže realizovalo Národný projekt „Podpora Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže CIPC I“, ktorý bol financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia.

Schválená výška nenávratného finančného príspevku (NFP) bola 1 365 473,28 EUR.

Hlavné aktivity projektu boli:

Podaktivita č. 1.1 – Tvorba analýz, koncepcie osvetu a metodiky spolupráce CIPC s inými štátnymi inštitúciami

Podaktivita č. 1.2 Vzdelávanie kapacít CIPC

Podaktivita č. 1.3 – Mediálna a informačná kampaň

Podaktivita č. 1.4 Medzinárodná odborná konferencia

Čerpanie NFP bolo 96%.

Podaktivita č. 1.1 – Tvorba analýz, koncepcie osvetu a metodiky spolupráce CIPC s inými štátnymi inštitúciami

Podaktivita Tvorba analýz, koncepcie osvetu a metodiky spolupráce CIPC s inými štátnymi inštitúciami sa zamerala na naplnenie špecifického cieľa analytickej podpory CIPC. Boli vytvorené dve analýzy v troch vybraných štátoch na základe koncentrácie dopytu klientov po službách CIPC (Veľká Británia, Nemecko, Rakúsko) – analýzy súčasného stavu a odporúčania do praxe identifikujúce systémové prepojenie ústredných orgánov iných štátov s inými štátnymi inštitúciami v danom štáte ako príklad fungovania systému sociálnoprávnej ochrany detí pre prax SR. Analýzy sú rozdelené podľa právnych systémov (subsystému kontinentálneho práva – Rakúsko, Nemecko a subsystému zvykového práva vo Veľkej Británii).

Ďalej bola vypracovaná Metodika spolupráce medzi Centrom pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (CIPC) a ďalšími inštitúciami v oblasti rodinného práva s cudzím prvkom (MZVaEZ SR, MS SR, MV SR, ÚPSVaR, ZMOS, VÚC, GP a ÚMS) v oblasti rodinného práva s cudzím prvkom, a to hlavne v oblasti únosov detí, starostlivosti o maloleté deti, odoberania detí a výživného.

Koncepcia osvetu (ako informačná báza prevencie pre rodiny, ktoré chcú vycestovať za hranice). Vypracovanie koncepcie vychádzalo z odporúčania Výboru NR SR pre ľudské práva a menšiny (Uznesenie výboru NR SR č. 154 z 20. novembra 2014). Výstupom koncepcie je kde, ako a prečo realizovať osvetu napr. pre rodiny s deťmi, pre ambasády SR v zahraničí a pod. ako i vytvorenie informačnej bázy o prevencii pre rodiny.

Podaktivita č. 1.2 - Vzdelávanie kapacít CIPC

K celkovému cieľu projektu a k jeho špecifickým cieľom prispelo toto vzdelávanie najmä tým, že zamestnanci CIPC boli vzdelávaní v oblastiach, ktoré boli výstupmi novovytvorenej Metodiky spolupráce medzi CIPC s ďalšími inštitúciami v oblasti rodinného práva s cudzím prvkom (podaktivita 1.1) s dôrazom na efektivitu konania a jednotnosť postupov napr. v rámci medzinárodných únosov detí, odoberania detí v zahraničí a pod.

Výsledok vzdelávania sa prejaví vo zvýšení kvality a efektívnosti služieb poskytovaných klientom CIPC.

Podaktivita č. 1.3 – Mediálna a informačná kampaň

Najdôležitejšou časťou bola Mediálna a informačná kampaň, ktorá bola zameraná na osvetu širokej verejnosti a to formou spotov na TV staniaciach, rozhlasových staniaciach, billboardoch, printoch a online.

Kampaň bola zameraná na zvyšovanie povedomia verejnosti, a to najmä o aktivitách a kompetenciách CIPC a o rizikách protiprávneho konania osôb vo vzťahu k oblastiam, s ktorými pracuje CIPC (napr. únosy detí, odoberanie detí, starostlivosť o maloleté deti, výživné, práva a povinnosti osôb v zahraničí v súvislosti s týmito oblasťami a pod.). V prípade problémov či už s odchodom od manžela, či už s odobraním detí a i. slovenská strana - CIPC a MZV EZ SR nemôžu zabezpečiť ochranu občanov. Ochrana občanov platí len v zmysle medzinárodných dohôrov, ktoré sa musia rešpektovať. Hlavnými sloganmi kampane boli veta „Iný kraj, iný mrav“ a „V dobrom aj zlom“, ktorým Centrum chcelo učiť našich občanov rešpektovať zákony iných krajín.

Podaktivita č. 1.4 Medzinárodná odborná konferencia

V dňoch 15.-16.10.2015 sa v Bratislave uskutočnila medzinárodná odborná konferencia o medzinárodných únosoch a odoberaní detí pod záštitou Prezidenta Slovenskej republiky,

Ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministra spravodlivosti SR. Na konferencii boli zastúpené štyri ministerstvá a to: Ministerstvo spravodlivosti, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, Ministerstvo vnútra a Ministerstvo zahraničných vecí. „Hlavnými témami konferencie boli prípady únosov detí, Haagsky dohovor 1980 a neoprávnené premiestnenie dieťaťa. Prednášajúcich na konferencii bolo 15 prišli z celého sveta, medzi najvzácnejších hostí patrilo Lord Mathew Thorpe z Londýna, ktorý je poradcom ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR Jána Richtera, a ktorý konferenciu v Bratislave otvoril prvou prednáškou. Nakoľko bude Slovensko v druhom polroku 2016 predsedat' Rade EÚ čo bude historicky prvé slovenské predsedníctvo privítalo na konferencii vzácneho hosťa z Európskej komisie Pál Szirányiho, Nemecko reprezentovala sudkyňa Martina Erb-Klünemann, Francisco Olivardía Martínez predstaviteľ panamského diplomatického zboru. Na konferencii sme privítali aj sudkyňu Mary Sheffield z Missouri v USA, ako aj zástupcov Francúzska, Nórska, Českej republiky, Bulharska, Belgicka, Holandska, Španielska, Rakúska a ďalších krajín.